

Peter Pavel Glavar
1721–1784

letnik CXXIII • 12/2021

Vrata je odprla
Hiša kranjske čebele
v Višnji Gori

- Mednarodna konferenca Apiterapija za otroke
- Rothsčützev listovni panj
- Minister Janez Cigler Kralj na ČZS odprl učno pot, prilagojeno za slepe in slabovidne
- Janez Mihelič (1946–2021) dolgoletni urednik, *Slovenskega čebelarja*

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor
Tel/Fax: 02/331 80 10

Delovni čas:

od ponedeljka do petka od 8.30 do 17. ure.
sobota: od 8. do 13. ure.

GSM: 051/348 426

e-mail: jana.pp@amis.net

www.cebelski-center.si

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana
Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

- Satniki AŽ-lipovi, rogljičeni
- Panji AŽ, LR
- Čebelarška oprema in drobni pribor
- Čebelje pogače

- Točila in posode za med
- Satne osnove AŽ, LR, Kirar

- Steklena in kartonska embalaža za med, propolis, medene pijače in ostale čebelje pridelke
- Darilni program

Naročeno blago vam lahko pošljemo s paketno pošto, pri večji količini pa po vaši dostavi na dom!

**IZDELAVA ČEBELARSKO OPREME
TRGOVINA - ČEBELARSTVO**

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.
Gabrje 42, 1356 Dobrova
Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307
GSM: 031 351 964
E-pošta: robineli@siol.net
WWW.RIHAR-KOCJAN.SI
Delovni čas: od pon. do čet.:
9.00 - 12.00 in 15.00 - 17.00,
pet.: 9.00 - 15.00

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE,
PRIDOBILJENE V LASTNEM ČEBELARSTVU
Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

MATIČNA REŠETKA

SATNIK AŽ, LR, LR2/3

IZOLACIJSKE PENE

NOVO!!!
POGAČA
APIFONDA
PAKIRANA PO
1 kg ALI 2,5 kg

VSE ZA OBNOVO PANJEV

TESTNA MREŽA

PLASTIČNA OBEŠALA

IZDELAVA IN PRODAJA
VSEH VRST SATNIC.
PO DOGOVORU MOŽNA IZDELAVA
SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA.
MOŽNA JE
IZDELAVA SATNIC IZ
LASTNEGA VOSKA
OD 20 kg DALJE.
OGLEJTE SI IZDELAVO
SATNIC NA
NAŠI SPLETNI STRANI.

Ob izteku letu se
vam zahvaljujemo za
izkazano zaupanje in
vam želimo vesel
Božič ter medeno leto
2022!!!
Srečno in ostanite
zdravi!

OJAČANA RAZSTOJIŠČA,
RAZSTOJIŠČA 11 + 3,
JAHACI ZA SATNIKE

SATNICE

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE
☎ (05) 368 45 80, ☎ (05) 368 45 81
GSM 051 614 683
www.kipgo.net; kipgob@gmail.com
PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA
☎ (01) 729 61 30, GSM 051 352 952 e-pošta: cebelsarna.lukovica@gmail.com

Vsem čebelarjem in
čebelarškam se ob
koncu leta
zahvaljujemo za
zaupanje.

Želimo vam lepe božične
praznike ter veselo, zdravo in
medeno leto 2022!

- PANJI,
- OPREMA ZA
PANJE,
- SATNICE,
- ZAŠČITNA OPREMA,
- OSTALI ČEBELARSKI
PRIPOMOČKI,
- OPREMA IN
PRIPOMOČKI ZA
ODKRIVANJE
SATOV,
- TOČILA,
- CEDILA,
- OPREMA ZA
SEGREVANJE
MEDU,
- OPREMA ZA
POLNJENJE
MEDU,
- EMBALAŽA.

IZDELUJEMO:
- PRAŠILČKE: 3S, 4S,
5S, 7S
- PANJE AŽ: 9S, 10S, po
naročilu 11S, 12S
- PANJE AŽ 3E: 9S, 10S,
po naročilu 11S
- PANJE AŽ KOZINC
11 + 3

PARNI TOPILNIKI
VOŠČIN, SONČNI
TOPILNIKI LESENI IN IZ
NERJAVEČEGA
MATERIALA ZA
1 AL+2 SATA,
PREŠE ZA VOŠČINE

IZPARILNIK ZA
OKSALNO KISLINO

12 in 230V

EMBALAŽA ZA MED:
- STEKLENA
- PLASTIČNA
- KARTONSKA
- POKROVČKI

IZOLACIJSKA
PENA ZA
AŽ PANJE

NAROČENO
POŠLJEMO
TUDI PO
POŠTI!

ZAŠČITNA
OPREMA ZA
DELO S
KISLINAMI

NALEPKE ZA MED,
CVETNI PRAH, MEDENE
PIJAČE IN PRELEPKE
od 0,28
EUR/POLA

ZABOJNIKI ZA PREVOZ
AŽ- PANJEV

Spoštovane čebelarke in čebelarji!

Vsem bralcem želim ob prehodu v leto 2022 zdravja, optimizma in uspehov v življenju in tudi boljše čebelarsko leto.

Konec leta običajno opravimo analizo preteklega obdobja in načrtujemo za prihodnost, za katero upamo in si želimo, da bo še boljša. Ker je pretežni del mojih dejavnosti v zadnjih letih usmerjenih v apiterapijo, razmišljam o razvoju apiterapije v Sloveniji doslej in perspektivi in načrtih v prihodnje.

Apiterapija je veda, stara že nekaj tisoč let, in je ob fitoterapiji povezana s čebelarstvom. Pravimo, da je najboljši fitoterapevt in apiterapevt prav čebela, ki iz narave pobere najboljše iz medicinske, mane, cvetnega prahu in smol ter nam pridelava čebelje pridelke, ki so pravi dar narave za zdravje. Seveda apiterapevti uporabljamo za dvig odpornosti, torej za preventivo ter terapijo, kurativo in rehabilitacijo vse čebelje pridelke in tudi čebele v svojih čebelnjakih, ki so idealni za preureditev v apiterapevtske izbe – pogosto jim rečemo apikomore.

Z apiterapijo sem se začel zaradi svojih nekdanjih zdravstvenih težav ukvarjati po letu 1988 in veliko prebral, predvsem v tujem tisku. Pogrešal sem več znanja o apiterapiji, zato sem že leta 2000, ko sem upravnemu odboru in skupščini ČZS predlagal program za nadaljevanje in izgradnjo Čebelarskega centra na Brdu pri Lukovici, v programu v točki 8.1. poudaril tudi **apiterapevtsko dejavnost** s točkama **apikomora** in **zdravljenje s čebeljimi pridelki**. Center je bil odprt maja 2002 leta, v treh čebelnjakih, primernih tudi za apikomoro, pa je bila tudi oprema, ki ni bila aktivirana še do danes, predvsem zaradi pomanjkanja apiterapevtov.

Leta 2005 je bilo prelomno v Mariboru, ko smo izvedli šolanje 58 udeležencev mojstrske šole v skupnem projektu ČZD Maribor in Imkerschule Graz. Z zagnanim aktivistom Norbertom Jedlovčnikom sva takrat opravila zaključno nalogo o propolisu, in tako se je začela najina intenzivna pot k apiterapiji. Napisala sva nekaj brošur v nekaj tisoč izvodih o propolisu ter po Sloveniji opravila veliko predavanj in delavnic o propolisu.

Posebni impulz za razvoj apiterapije in angažiranje v Mariboru je bil leta 2006 obisk dr. Stefana Stangacija s 16-člansko delegacijo iz Passaua, ko so obiskali grobnico dr. Filipa Terča na pobeškem pokopališču v Mariboru. V Passau je bil dr. Filip Terč takrat razglašen za »očeta apiterapije moderne dobe« in njegov rojstni dan 30. marec za svetovni dan apiterapije.

Že tisto leto smo začeli simpozije o apiterapiji v Mariboru v dvorcu Betnava. Na začetku je bilo približno 70 udeležencev in le nekaj predavateljev, med njimi tudi

Franc Grošelj, dr. med., kasneje pa so se vključevali vse bolj predvsem dr. Andreja Kandolf Borovšak iz ČZS, JSSČ, ob podpori predsednika Boštjana Noča ter vse več mednarodno priznanih predavateljev o apiterapiji na zdaj že vsakoletnih mednarodnih simpozijih v organizaciji ČZS.

Pomembna prelomnica v razvoju apiterapije v Sloveniji je bilo leto 2014, ko sta komisija za apiterapijo in upravni odbor ČZS potrdila program usposabljanja za apiterapevte po predlogu in programu ČZD Maribor in delovne skupine Norbert Jedlovčnik, Jože Bauman, Karl Vogrinčič in Vlado Pušnik, ki je pripravila literaturo in skripto za usposabljanje. Od 2014 smo izvedli vsakoletno izobraževanje. Doslej je uspešno končalo usposabljanje 244 udeležencev v sedmih generacijah, v teku pa je usposabljanje osme generacije s 35 udeleženci.

Od leta 2015 smo si ekipa iz ČZS in ČZD Maribor prizadevali, da se prizna poklic apiterapevta. Pet let je trajalo, da smo v letošnjem letu končno dosegli poklic NPK apiterapevt/apiterapevka. V Sloveniji imamo dva izvajalca za preverjanje pogojev za dodelitev certifikata NPK apiterapevt/apiterapevka pri Državnem izpitnem centru, in sicer v Kranju in v Mariboru, tako da pričakujem, da si bo poleg najmanj 52 letos usposobljenih pridobilo kvalifikacijo v letu 2022 še vsaj 80 oseb iz naših preteklih generacij in osma generacija v letu 2022.

In kako naprej? Cilji, želje in pričakovanja so ambiciozni. V Sloveniji imamo potencial, da postanemo v svetu med vodilnimi pri usposabljanju in pri praktičnem apiterapevtskem delu kot integrativnem delu medicine. Imamo razvito čebelarstvo z več kot 10.000 čebelnjaki, ki so ogromen potencial za apiterapijo, apiturizem in ekološko čebelarstvo, torej vrhunsko ekološko pridelavo čebeljih pridelkov, ki lahko res služijo prispevku za zdravo prehrano in uporabo čebeljih pridelkov za preventivo, apiterapijo, kurativo in rehabilitacijo. V Mariboru pa si želimo dolg do dr. Filipa Terča trajno obeleževati tako, da postane prihodnji Api center Maribor »meka« apiterapije vsaj v Evropi, če že ne eno od svetovnih središč apiterapije, ne glede na velikost naše države, vendar z velikim potencialom, voljo in možnostmi. Seveda pa si želim, da bi tako država kot tudi univerze s svojimi fakultetami prepoznale, kakšne možnosti nudi apiterapija prebivalstvu za boljše počutje in zdravje.

Naj bo torej leto 2022 za vse uspešno, zdravja polno.

Vlado Pušnik

KAZALO

UVODNIK

Vlado Pušnik..... 337

OBVESTILA ČZS 339

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Simon Golob: Rothschildov listovni panj 342

dr. Andreja Kandolf Borovšak: Mednarodna konferenca Apiterapija za otroke 346

Tomaž Samec: Karakterizacija propolisa 347

dr. Andreja Kandolf Borovšak: Določitev vrste medu 349

dr. Nataša Lilek: Hladnejši dnevi kot nalašč za ureditev dokumentacije 350

Peter Kozmus in Vesna Vodopivec: Novice iz sveta 351

Mirko Pavlin: Sveti Ambrož zavetnik čebelarjev 352

Verena Štekar-Vidic: Panjska končnica o kongresu Svete alianse 353

GLAVARJEVO LETO

mag. Štefan Petkovšek: Nazaj v prihodnost 354

DELO ČEBELARJA

Franco Dolgan: Čebelarjeva opravila v decembru 355

IZ ČEBELARSKIH DRUŠTEV 357

OBVESTILA ČZS 359

OGLASI 363

V SPOMIN 366

INDEX

EDITORIAL

Vlado Pušnik..... 337

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA 339

FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK

Simon Golob: Rothschild's leaf hive 342

Andreja Kandolf Borovšak, DSc: International conference Apitherapy for children 346

Tomaž Samec: Characterisation of propolis 347

Andreja Kandolf Borovšak, DSc: Determining the type of honey 349

Nataša Lilek, DSc: Colder days are perfect for paperwork 350

Peter Kozmus and Vesna Vodopivec: World news 351

Mirko Pavlin: Saint Ambrose, patron saint of beekeepers 352

Verena Štekar-Vidic: Beehive front board on the Congress of the Holy Alliance 353

GLAVAR'S YEAR

Štefan Petkovšek, MSc: Back to the future 354

BEEKEEPER'S WORK

Franco Dolgan: Beekeeper's tasks in December 355

FROM BEEKEEPERS' ASSOCIATIONS 357

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA 359

ADS 363

IN MEMORIAM 366

PODATKI ZA STIK ČEBELARSKA ZVEZA SLOVENIJE

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si

Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si

Priznana rejska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si

Opazovalno-napovedovalna služba: Aleš Bozovičar, vodja ONS: 01/729 61 31, 041/644 217, ales.bozovicar@czs.si, avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20, https://cebelar.czs.si/User/Login?returnUrl=

Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja:

Vlado Auguštin: 01/729 61 12, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si

Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si

Svetovalci specialisti za ekonomiko:

Tina Zerovnik: 01/729 61 04, 040/436 513, tina.zerovnik@czs.si

Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane:

Andreja Kandolf Borovšak: 01/729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si

Nataša Lilek: 01/729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si

Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si

Uredništvo: Marko Borko, urednik: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskecebelar.php

Glasiloslovenskičebelarje ustanovilo Slovensko čebelarstvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarstvo zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Vpisano je v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredniški odbor:

Marko Borko, Brane Borštnik, Vladimir Fajdiga, Janez Gregori, Mira Jenko Rogelj, Andreja Kandolf Borovšak, Anton Žakelj

Urednik:

Marko Borko

Uredništvo:

01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskecebelar.php

Lektorica:

Mojca Pipan

Oddaja prispevkov:

Članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorji naj v člankih uporabljajo strokovno izražje v skladu s Čebelariskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva.

Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi in osmrtnice:

Cela stran: 1044 € (zunanja stran ovitka), 816 € (notranjost, živi rob), 594 €

(notranjost), pol strani: 522 € (zunanja stran ovitka), 414 € (notranjost živi rob), 300 € (notranjost), tretjina strani: 198 €, četrtina strani: 144 €, petina strani: 102 €, desetina strani: 42 €.

Oblikovanje reklamnega oglasa: cela stran in polovica strani 60 €, tretjina, četrtina, petina, desetina 48 €.

Popravki reklamnega oglasa: 1–10 popravkov 2,4 €, 11 ali več popravkov 6 €. Popust pri ceni za 4- do 6-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 7- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %.

Člani ČZS lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,3 €. Splošni oglasi po 0,3 € za besedo, enako velja tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed.

Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Vse cene so brez DDV. Politika oglaševanja ter cenik oglasov in osmrtnic v glasilu Slovenski čebelar z dne: 11. novembra 2019 je objavljena na spletni strani ČZS.

Priprava za tisk in tisk: Para, d. o. o., Celestinova ulica 1, 1000 Ljubljana. Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 7.900.

Tiskano: 23. 11. 2021.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Fotografija na naslovnici: Slovenija – domovina kranjske čebele in odličnih čebelarjev. V jubilejnem 30. letu demokracije in samostojnosti. Nominacija na mednarodnem natečaju čebelarstva fotografije Čebelarstvo zveza Slovenije 2021.

Foto: Vinko Dolinar, Slovenija. Glavarjevo leto ob 300-letnici rojstva.

**Naj vam božični
prazniki prinesejo
mir, veselje,
spokojnost,
novo leto pa naj
bo prepleteno
z najlepšimi
željami.**

**Srečno, zdravo,
uspešno in
medeno 2022!**

**Čebelarska
zveza Slovenije**

Foto: Tanja Unger

Članarina Čebelarske zveze Slovenije za leto 2022

Upravni odbor Čebelarske zveze Slovenije je na svoji 9. redni seji 14. oktobra 2021 sprejel sklep o članarini ČZS za leto 2022, ki ostane enaka kot v preteklih letih, in sicer: enotna članarina ČZS za leto 2022 je 36 EUR. Znižana članarina za člane, starejše od 80 let, ter za čebelarje invalide 1. stopnje je 20 EUR, znižana članarina za učence, dijake in študente je 15 EUR, za družinske člane (čebelarje, ki živijo v skupnem gospodinjstvu) pa 10 EUR. Blagajnike

oziroma vodstva čebelarskih društev prosimo, da članarino zberejo najpozneje do konca marca 2021 ter jo nakažejo na transakcijski račun ČZS, št. SI56 0318 6100 2214 727. V okence Sklic na št. obvezno vpišite šestmestno šifro svojega društva. Naročnina za Slovenskega čebelarja za naročnike nečebelarje za leto 2022 je 45 EUR, za tujino pa 50 EUR. Posamezna številka SČ-ja stane 4 EUR za člane, za nečlane pa 7 EUR. Blagajnikom in vodstvom čebelarskih

društev se zahvaljujemo za njihovo požrtvovalno delo. Da bi v svojo organizacijo – Čebelarsko zvezo Slovenije – vključili čim več čebelarjev, je upravni odbor ČZS sklenil, da čebelarskemu društvu za vsakega novega člana ob plačilu članarine ČZS pripada nagrada v vrednosti 21 EUR. Za nove člane torej društva v letu 2022 nakažejo ČZS 15 EUR, razliko do enotne članarine v vrednosti 21 EUR pa obdržijo kot nagrado.

ČZS

ČZS upravičenka do dela dohodnine

Sporočamo vam, da je tudi ČZS upravičenka, ki ji davčni zavezanci rezidenti v skladu s 142. členom Zakona o dohodnini (Zdoh-2-NPB24) lahko namenimo do 0,5 % dohodnine, odmerjene od dohodkov, ki se všteta v davčno osnovo. Ta donacija za občane ne predstavlja dodatnega stroška, saj gre za dohodnino, ki smo jo dolžni plačati, vendar pa lahko

del te namenimo organizacijam po lastni izbiri. Obrazec zahteve za namenitev dela dohodnine za donacije ter druge predpise in navodila najdete na spletni strani Finančne uprave RS (koda QR »Dohodnina«). Vložena zahteva velja do preklica ali do spremembe zahteve. To pomeni, da zavezancu za dohodnino ni treba vsako leto vlagati

nove zahteve. Vloži jo le takrat, ko jo vlaga prvič ali ko želi del dohodnine za donacije nameniti komu drugemu. Čebelarjem predlagamo, da dovoljeni del dohodnine namenijo za delovanje naše organizacije. Naša davčna številka je 81079435.

Tajništvo ČZS

»Dohodnina«

Vrata je odprlo Središče inovativnih tehnologij APILAB – HIŠA KRANJSKE ČEBELE v Višnji Gori

V Višnji Gori je v sredo, 3. novembra, potekalo slovesno odprtje Središča inovativnih tehnologij APILAB – Hiša kranjske čebele, ki je prva doživljajska zgodba kranjske sivke v Sloveniji. Gre za edinstven preplet podjetništva in čebelarstva, sodobne tehnologije z ohranjanjem naravne in kulturne dediščine, inovativnih pristopov in tradicije.

Objekt nekdanje stare šole v Višnji Gori, ki bdi nad slikovitim srednjeveškim trgom, je postal prva slovenska hiša z imenom kranjske čebele. Pripoveduje zgodbo slovenske avtohtone in druge najbolj razširjene čebelje vrste na svetu. Matice kranjske sivke je v svet poslal prav podjetni Emil Rothschild z bližnjega gradu Podsmreka, njegov oče, dr. Filip Rothschild, pa je prvi popisal kranjsko sivko. Središče inovativnih tehnologij ApiLab – Hiša kranjske čebele je postalo poučen labirint, ki ga je navdihnil čebelji svet, in prostor za snovanje idej ter podjetniških poletov v občini Ivančna Gorica in širše. V hiši bo obiskovalec lahko pokukal v žive panje s kranjsko sivko in z digitalnimi orodji spoznal delo družine Rothschild, zagotovo pa bo vznemirljivo prespati v panju – inovativnih nastanitvenih kapacitetah čisto na vrhu hiše, kjer so sobe zasnovane v obliki lesenih satnih celic. Naložbo je vodila Občina Ivančna Gorica, naložbo pa sta sofinancirali Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in Republika Slovenija.

Ob odprtju je slavnostni govorec, **predsednik Vlade Republike Slovenije Janez Janša**, poudaril, da je šlo

Hišo kranjske čebele so odprli (od leve proti desni) minister Zdravko Počivalšek, predsednik ČZS Boštjan Noč, premier Janez Janša, župan Dušan Strnad in minister Zvonko Černač.

v Višnji Gori za izjemno zahteven projekt. Veseli ga, da je objekt nekdanje stare šole dobil namen, kjer se povezujeta tradicija in prihodnost. »Vsebinska, ki ste jo zelo posrečeno združili v tej stavbi in opremi, omogoča tako spomin in ukvarjanje z dejavnostjo, ki ohranja življenje, kot tudi usposabljanje za nove tehnologije,« je povedal Janša v nagovoru. V nadaljevanju se je zahvalil »motorju« projekta, županu Dušanu Strnadu in predsedniku ČZS Boštjanu Noču, ki sta združila moči in za Slovenijo naredila nekaj, kar bomo lahko pokazali znotraj naše dežele kot tudi preko meja še dolgo v prihodnosti. Povedal je še, da so za izvedbo projekta združili občinska, državna in evropska sredstva, ter Hiši kranjske čebele zaželel veliko marljivih, pa tudi radovednih in radoživih obiskovalcev.

Župan Dušan Strnad je povedal, da je vrata odprla ustanova, ki bo delovala kot preplet sodobne tehnologije

Središče inovativnih tehnologij ApiLab

Ambientalni prostor z živimi čebelami

Foto: Gašper Stopar

Razstavnici del Hiše kranjske čebele pripoveduje zgodbo o kranjski čebeli in družini Rothschütz iz Podsmreke.

z namenom ozaveščanja o pomenu opravevalcev s poudarkom na kranjski sivki. Poleg tega bodo podjetniki in drugi zainteresirani v hiši deležni številnih predavanj, usposabljanj in delavnic. Omogočen je tudi dostop do sodobne 3D-tehnologije. V zgradbi so tudi nastanitveni moduli, ki so nekaj posebnega, in kavarna Medarna, kjer se bodo meščani Višnje Gore in obiskovalci lahko družili. »Namen je, da v hiši vrvi kot v panju, tako obiskovalcev kot inovativnih idej. Nad vse ponosen sem na ta velikanski skupni uspeh. Verjamem, da bo projekt pripomogel k še hitrejšemu razvoju Občine Ivančna Gorica in da bo tudi po njegovi zaslugi življenje v naši občini še naprej prijetno in domače.« Odprtja sta se udeležila tudi **gospodarski minister Zdravko Počivalšek** in **kohezijski minister Zvonko Černač**. Prav slednjima se je župan Strnad zahvalil za posluš države pri projektu. Župan se je zahvalil še zaposlenim v občinski upravi, ki so več mesecev bdeli nad projektom, vodstvu ČZS, Regionalni razvojni

agenciji Ljubljanske urbane regije ter številnim izvajalskim podjetjem. Zahvalo je izrekel tudi donatorjem muzejskih predmetov – družini Koželj in Čebelarskemu muzeju Radovljica – in prebivalcem mestnega jedra Višnje Gore, ki so imeli posluš in razumevanje v času gradbenih del.

Minister Počivalšek je po ogledu notranjih prostorov povedal, da gre za večplastno pridobitev, ki na edinstven način predstavi kranjsko čebelo. »Čebela je na nek način tudi zaščitni znak Slovenije. Verjamem, da bomo s takimi zgodbami naredili še veliko dobrih turističnih ponudb, in tudi tukaj za Višnjo Goro lahko rečem, da je to nekakšna božja pot za našo kranjsko čebelo.«

Predsednik ČZS Boštjan Noč je prepričan, da bo s pomočjo te hiše naša čebela še bolje predstavljena naši in tuji javnosti. Hiša na edinstven in zelo sodoben način predstavi čebelo in čebelarstvo nasploh. »Prepričan sem, da bo v Hiši kranjske čebele vsakdo našel nekaj zase in da bo

Izjava Boštjana Noča, predsednika ČZS, ob odprtju Hiše kranjske čebele

Kranjska čebela, naš čebelarški in slovenski ponos. Slovenci se velikokrat poistovetimo z lastnostnimi naše čebele, kot so: modrost, organiziranost, urejenost, marljivost, delovne in socialne vrednote.

Rojstni kraj naše avtohtone čebele kranjske sivke je Višnja Gora, in prav zato velika podpora mene osebno in ČZS projektu Hiše kranjske čebele. Prepričan sem, da bo s pomočjo te hiše naša čebela še bolje predstavljena naši in tuji javnosti. Hiša na edinstven in v delu tehnološko zelo sodoben način predstavi čebelo, družino Rothschütz in čebelarstvo nasploh. Prepričan sem, da bo v Hiši kranjske čebele vsakdo našel nekaj zase in da bo obisk te pustil trajen in neizbrisljiv pečat. Moja želja je, da bo hiša središče izobraževanj s področja čebelarstva za okoliške čebelarje in tudi širše. Izziv bo tudi izkoristiti podjetniški potencial med

čebelarji, saj Središče inovativnih tehnologij ApiLab to tudi omogoča.

V mojem osebnem imenu in imenu ČZS gredo čestitke za izvedbo projekta ekipi Občine Ivančna Gorica na čelu z županom Dušanom Strnadom in ekipi Zavoda Prijetno domače. Ekipi zavoda želim uspešno upravljanje hiše, predstavljati kranjsko čebelo je odgovorno, a tudi ponosno delo.

Prepričan sem, da bo odslej poleg polža ponos Višnje Gore tudi kranjska čebela. Čebelarji ČD Stična in ČD Krka Zagradec, lahko ste ponosni, da živite v občini, kjer se bo odslej s Hišo kranjske čebele predstavljala naša čebela, enak ponos ob odprtju te hiše, sem prepričan, čutijo vsi dolenski in tudi slovenski čebelarji. Kranjska čebela je pač ena in edina, preprosto naša – slovenska!

obisk pustil trajen in neizbrisljiv pečat. Moja želja je, da bo hiša središče izobraževanj s področja čebelarstva za okoliške čebelarje in tudi širše. Izziv bo tudi izkoristiti podjetniški potencial med čebelarji, saj Središče inovativnih tehnologij ApiLab to tudi omogoča.« Ob tej priložnosti pa je županu Dušanu Strandu in Maji Lampret, direktorici Zavoda Prijetno domače, ki bo upravljal s Hišo kranjske čebele, podaril brezplačni tečaj za čebelarje začetnike. V kulturnem programu otvoritvene svečanosti so se predstavili kulturni ustvarjalci različnih generacij: Pevski zbor Podružnične šole Višnja Gora, Vokalna skupina Višnjanski fantje in domačin Marko Vozelj. Blagoslov je opravil stiški opat Maksimilijan File.

Gašper Stopar *Hostel v Hiši kranjske čebele*

Foto: Gašper Stopar

Rothschützev listovni panj

Simon Golob

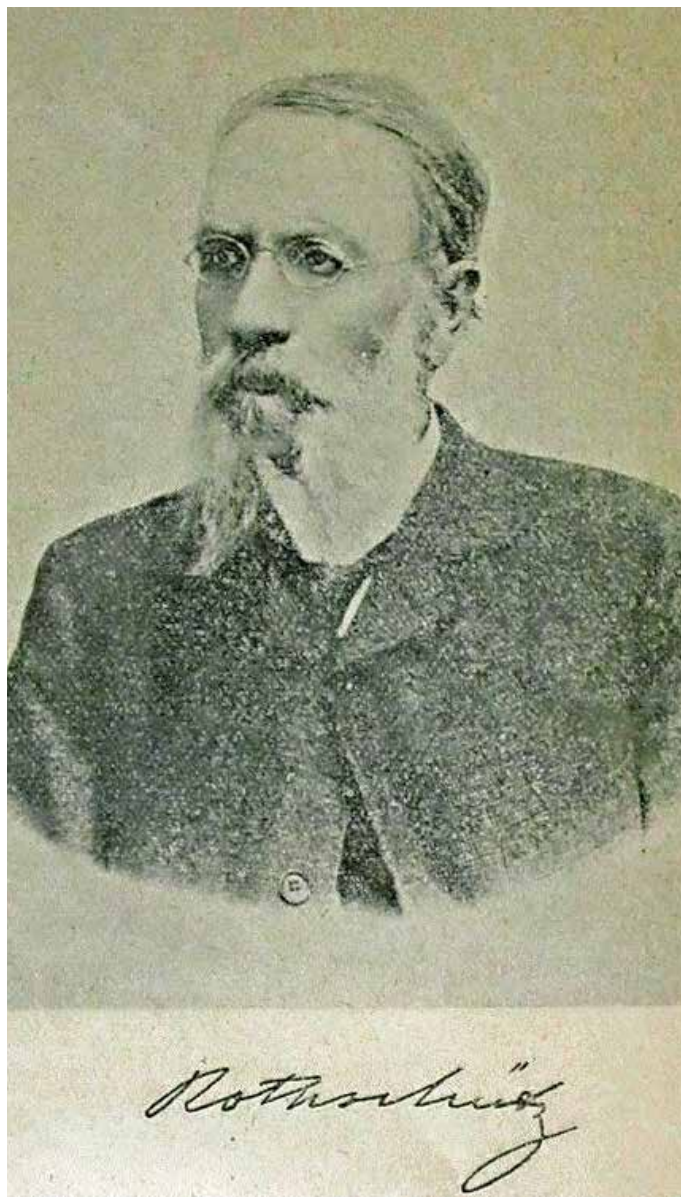
svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja
simon.golob@czs.si

V čebelarskem svetu je dolgo veljalo, da je prvi listovni panj zasnoval nemški čebelar in učitelj Adolf Alberti (njegov panj je kot osnovo za svoj AŽ-panj izbral tudi Anton Žnideršič). Dvomov o tem pa v literaturi, razen redkih objav v glasilu *Slovenski čebelar* (predvsem v starejših številkah), ni bilo. Avtorji teh objav pa so nastanek prvega listovnega panja uvrščali v slovenski prostor ter v čas nekaj let pred nastankom Albertijevega panja. Kot avtor se pogosto omenja čebelar, podjetnik in trgovec s čebelami, čebelarsko opremo ter konstruktor čebelarske opreme in panjev Emil Rothschütz (izg. Rotšic) z gradu Podsmreka pri Višnji Gori.

Omenjeni je bil tudi prvi predsednik Kranjskega društva za umno čebelarstvo (1873) ter avtor številnih strokovnih knjig in člankov, kjer je poleg opreme veliko promoviral tudi pred tem malo poznano kranjsko čebelo. Iz njegovega čebelnjaka je bil poslan vzorec kranjskih čebel dr. Avgustu Pollmanu, kateri je kranjsko čebelo prvi znanstveno opisal, poimenoval in uvrstil v sistematiko.

Pa mu lahko poleg vseh zaslug za promocijo in razširjenost kranjske čebele pripišemo tudi zasluge za izdelavo prvega listovnega panja?

Dejstvo je, da je bil Emil Rothschütz (1836–1909) v drugi polovici 19. stoletja izredno dejaven na različnih področjih, tudi pri snovanju čebelarskega orodja in opreme. Izdeloval in konstruiral pa je tudi panje. V

Emil Rothschütz (1836–1909)

Foto: Arhiv ČZS

Foto: Arhiv ČZS

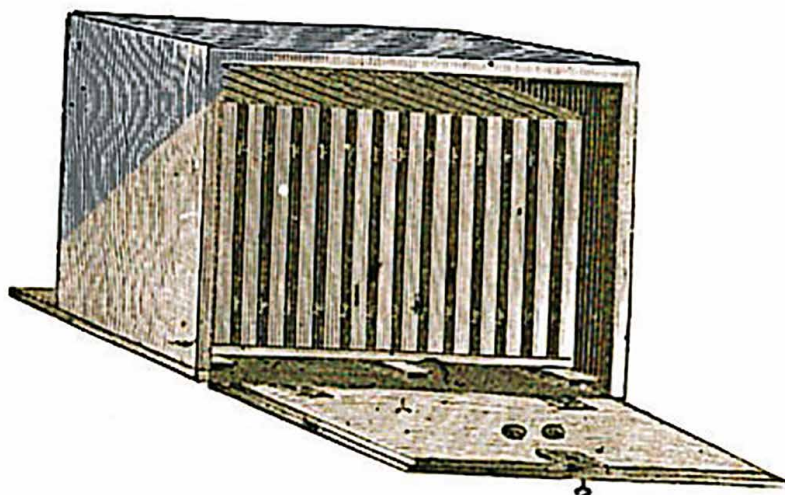

Foto: Simon Golob

Skica Rothsčützevega panja tipa A s sati, postavljenimi na hladno stavbo (levo), in sodobna replika (desno)

oziru napredka na področju čebelarstva v tistem času je šlo pri tem predvsem za uvajanje panjev s premičnim satjem in drugimi tehnološkimi rešitvami na takratno širše slovensko področje. Eden izmed zanimivejših panjev, pri konstrukciji in izdelavi katerega je sodeloval Emil Rothschutz, je bil manjši ležeč panj, podoben kranjiču, imenovan društveni polležeči panj. Panj je bil standardne mere (notranja višina 17,1 cm, notranja širina 25,5 cm in notranja globina 60,5 cm), v njem je bilo do 16 premičnih satnikov, postavljenih na toplo stavbo, ki so bili prav tako standardnih dimenzij (višine 14,5 cm in dolžine 24 cm), kar je omogočalo uporabo tudi v drugih panjih, razširjenih v takratnem avstrijskem prostoru. Mere satnikov so torej omogočale preprosto prodajo in premik čebel v druge panje, mere panja (podobne meram obstoječih kranjičev z nepremičnim satjem) pa so čebelarjem na Slovenskem omogočale preprost prehod s sistema nepremičnega na sistem premičnega satja. Takratno Kranjsko društvo za umno čebelarstvo je panj

določilo za svoj društveni panj in ga manj premožnim članom prodajalo po znižani ceni, nekaj časa pa celo s subvencijo države. Panj je bil dostopen od zgoraj (prek dveh loput) in od zadaj, kjer se je zapiral z mrežastim okencem in lesenimi vratci z zračnikom (Slovenska čebela, 1873).

Vrnimo se torej k listovnemu panju. »Prav zanimiv panj je Rotšičev počezni – ležeči panj« (Družbeni čebelni panjevi, 1873), v literaturi imenovan tudi Rothschutz Blatterstock (Rothschützev listovni panj), Smerek Blatterstock (listovni panj iz Podsmreke), Rothschutz (Quer) lagerstock (Rothschützev ležeči/prečno/skladovnični panj) ali Rothschutz Seitenstock (Rothschützev »stranski« panj). Gre za ležeči panj z dostopom od zadaj, s 33,5 cm notranje globine in notranje višine ter 50 cm notranje širine (Rothschützev panj tipa A) ali 74 cm notranje širine (Rothschützev panj tipa B). Zanimivo je da je v panju možno satje postaviti na toplo ali na hladno stavbo, odvisno od letnega časa.

Foto: Arhiv ČZS

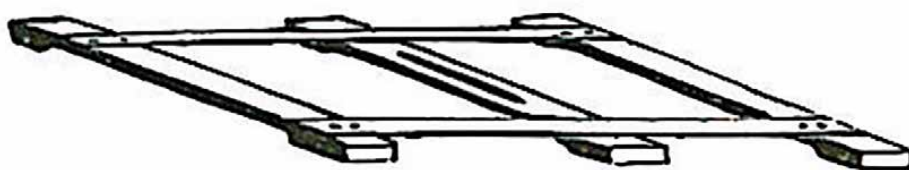
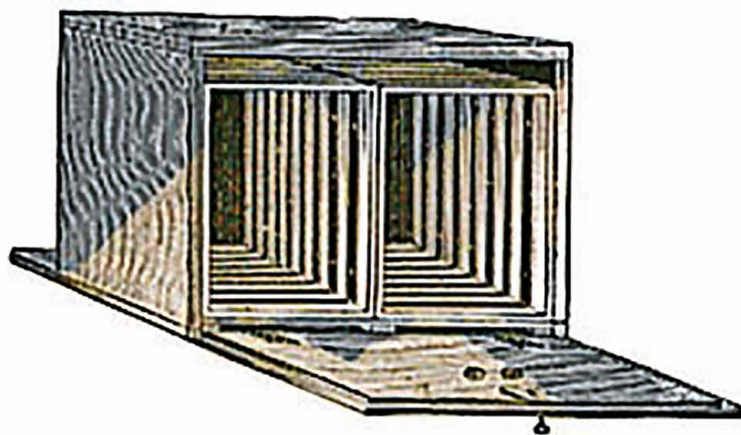

Foto: Simon Golob

Skica stojala za sate, imenovanega »brana« (levo), in sodobna replika brane, vstavljene v panj tip A (desno)

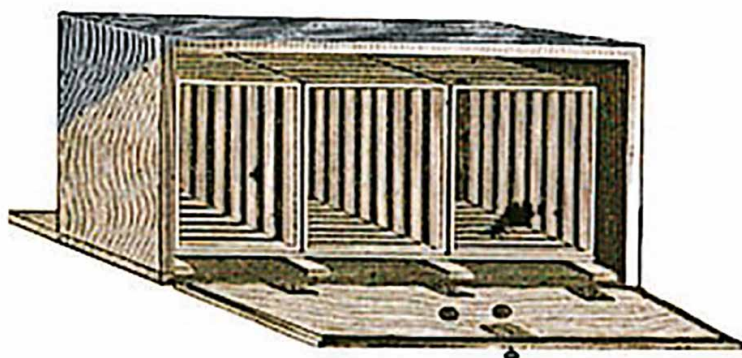
Foto: Arhiv ČZS

Skica Rothschützevega panja tipa A sati, postavljenimi na toplo stavbo (levo), in sodobna replika (desno)

O načinu dela s panjem pišejo tudi v glasilu *Slovenska čebela*: »Kako naša kranjska čebela rada dela satovje po dolgem ali saj poprek, je znano vsem čebelarjem, zato njej je tudi tak panj všeč, v kateremu o toplem poletnem vremenu dela po dolgem, za prezimovanje se pa z malo spremembo postavi satovje počez, da je v panju toplejši« (Družbeni čebelni panjevi, 1873). Poznana sta bila dva tipa panjev, in sicer je tip A (manjši) namenjen družinam na območjih poznih paš in tip B (večji) družinam na območjih zgodnjih paš. V panju so bili satniki širine 24 cm in višine 29 cm, ki so sovpadali z merami satnikov v takratnih avstrijskih deželah. Ti so bili med pašno sezono v panj postavljeni na hladno stavbo (do 14 satnikov pri A-izvedbi panja in do 21 satnikov pri B-izvedbi), pozimi pa postavljeni na toplo stavbo v do dveh (tip A) ali treh razdelkih (tip B). V posamezen razdelek je bilo možno postaviti osem (v skrajnem primeru devet) satov. Stali so na lesenem nosilcu, imenovanem brana, ki je omogočal, da so bili 2 cm dvignjeni od tal panja in so čebele lahko dostopale do žrela. Prostor v panju je bilo mogoče s pregradami zmanjšati, panj pa tudi razdeliti v več manjših razdelkov in ga kot

Foto: Arhiv ČZS

Rothschützevega panj tipa B sati, postavljenimi na toplo stavbo (levo), in sodobna replika panja tipa B od spredaj (desno)

Foto: Simon Golob

takega uporabiti za vzrejo matic, pri čemer pa je bilo treba na sprednjem delu panja narediti dodatna žrela (Rothschütz, 1875, 1892, 1902).

Kdaj točno je panj nastal, ni jasno, je pa Rothschütz v literaturi zapisal, da bilo leta 1868 v čebelnjakih na gradu Podsmreka pri Višnji Gori naseljenih že več kot 300 tovrstnih listovnih panjev. Leta 1869 je Emil Rothschütz panj predstavil na 27. potujočem kmetijsko-gozdarskem sejmu v Bratislavi in zanj prejel srebrno medaljo. Leta 1872 pa je, na čebelarjem sejmu oziroma na 18. zboru čebelarjev v Salzburgu, Berlepsch (August von Berlepsch, 1815–1877, plodovit nemški čebelarški pisec člankov in knjig) panj označil kot »praktičen«. Panj je bil zanimiv tudi za čebelarje v tujini »zaradi pripravnosti ga kupi marsikateri čebelar in razposlalo se je mnogo takih panjev po Ogerskem, Prusko (iztočno, zatočno in Pozansko), v Galicijo in Rusijo« (Družbeni čebelni panjevi, 1873). Glede Albertijevega panja Emil Rothschütz sam navaja, »da je leta 1873 podoben panj njegovemu konstruiral A. Alberti in ga naslednje leto predstavil na sejmu v nemškem Halleju« (Rothschütz, 1892). **Torej je bil Rothschützevega panj predhodnik Albertijevega in tako tudi prvi listovni panj. V literaturi smo našli tudi**

Foto: Simon Golob

Foto: Arhiv ČZS

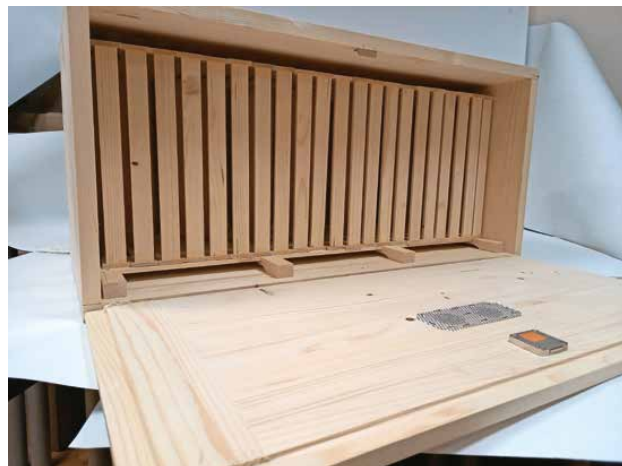
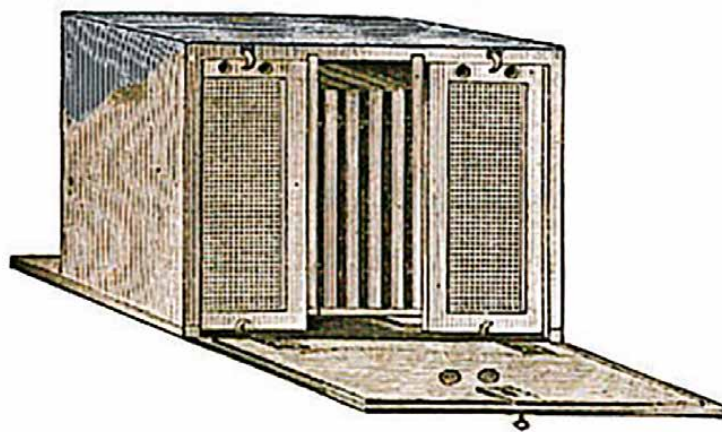

Foto: Simon Colob

Rothschützevega panj, prirejen za vzrejo matic (levo) oz. s sate postavljenimi na hladno stavbo (desno)

zapis, ki to trditev potrjuje iz prve roke, in sicer članek A. Albertija z naslovom Prispevek k Rothschützevem panju (Ein Beitrag zum Rothschützevem panju in njegovih izkušnjah z njim).

Tam med drugim piše tudi, da na podlagi Rothschützevega panja izdelal panj: »Lani spomladi sem si naredil tovrsten panj, edina razlika je v tem, da sem na dno namesto brane postavil tri kovinske palice, na katerih stojijo satniki in na katerih jih je enostavno potisniti v in iz panja« (Alberti, 1874). Alberti je torej eno leto pred objavo članka (torej v letu 1873), štiri leta po tem, ko je bil Rothschützevega panj že prvič predstavljen in odlikovan v Bratislavi, enak oziroma podoben panj izdelal in preizkusil. Poleg prej omenjenih nosilnih palic je panju dodal tudi razstojščica za sate (podobna kot jih imamo sedaj v AŽ-panju), ki jih Rothschützevega panj ni imel. Zapisano je nedvomno dokaz, da je bil Rothschützevega panj izdelan, preizkušen in predstavljen pred Albertijevim in da je glede na zapisano tudi njegov predhodnik, prvi listovni panj ter, posredno tudi predhodnik AŽ-panja.

Emil Rothschütz je kot podjetnik, čebelar, promotor kranjske čebele in konstruktor v slovenskem in tudi svetovnem čebelarskem prostoru zagotovo pustil veliko sled. Kot smo ugotovili, pa mu lahko pripišemo tudi konstrukcijo in izdelavo prvega listovnega panja, kar Slovenijo in Višnjo Goro uvršča v prostor še ene čebelarske inovacije, listovnega panja, ki je bil med drugim poseben tudi po svoji tehnologiji premikanja satov med toplo in hladno stavbo, v odvisnosti od sezone. ◆

Viri:

Alberti, A. (1874): Ein Beitrag zum Rothschützevem panju. *Biene Zeitung*, leto 30, 10: str. 119–120.

Bokal, L. in sod. (2008): *Čebelarski terminološki slovar*. Ljubljana: Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, str. 253.

Rothschütz, E. (1873): Družbeni čebelni panjevi. *Slovenska čebela*, I, 12: str. 89–92.

Porenta, T. in sod. (2018): *Veliki ljudje slovenskega čebelarstva*.

Lukovica: Čebelarska zveza Slovenije, Radovljica: Muzeji Radovljiške občine, str. 64–67.

Rothschütz, E. (1875, 1892, 1902): *Illustrierter Bienenzuchtbetrieb*.

Šalehar, A. (2018): *Kranjska čebela in čebelarji družine Rothschütz*.

Ivančna Gorica: Občina Ivančna Gorica: 203 str.

Šalehar, A. in sod. (2011): *Obstoja pa ena pridna in utrjena čebela, taka je kranjska: Prispevki s Simpozija Čebelarji družine Rothschütz iz Podsmreke pri Višnji Gori*. Lukovica: Čebelarska zveza Slovenije, 103 str.

Sodobna replika Rothschützevega satnika za panja tipa A in B.

Foto: Simon Colob

Mednarodna konferenca Apiterapija za otroke

dr. Andreja Kandolf Borovšak

svetovalka JSSČ za varno hrano

andreja.kandolf@czs.si

Od 22. do 24. oktobra je po spletu potekala mednarodna konferenca *Apiterapija za otroke* (*Apitherapy for children*). Organizatorica konference je bila Čebelarska zveza Slovenije v sodelovanju s Čebelarsko zvezo društev Maribor, Zavodom za razvoj empatije in ustvarjalnosti ENEJA, Apiterapevtsko zvezo Romunije Apiterapie ter mednarodno čebelarsko organizacijo Apimondia.

Konferenco je odprl Boštjan Noč, predsednik konference, v uvodnem delu so pozdravili tudi dr. Jeff Pettis, predsednik Apimondie, Cristina Mateescu, predsednica znanstvene komisije Apimondie za apiterapijo, Etienne Bruneau, predsednik znanstvene komisije Apimondie za tehnologijo in kakovost, pobudnika konference dr. Stefan Stangaciu in Nina Ilič ter predsednik sekcije apiterapevtov Slovenije pri ČZD Maribor Vlado Pušnik. Dr. Filip Terč, češki zdravnik, ki je živel v Sloveniji v Mariboru, kjer je bolnike zdravil z apitoksinom, velja za začetnika sodobne apiterapije. Tanja Strniša, veleposlanica Slovenije na Češkem, in Juraj Chmiel, veleposlanik Češke v Sloveniji, sta v pozdravnem govoru poudarila povezanost med čebelarji iz obeh republik, ki jih navdihuje tudi vpliv dr. Filipa Terča.

Na konferenci je sodelovalo 32 strokovnjakov iz 12 držav (Belgija, Bosna in Hercegovina, Egipt, Hrvaška, Indija, Kanada, Litva, Maroko, Nemčija, Slovenija, Srbija in Turčija). Teme konference so bile kakovost, sestava ter farmakologija čebeljih pridelkov, klinična apiterapija, uporaba panjskega zraka, čebelji pridelki in prehrana ter izobraževanje otrok. Med drugim so na konferenci sodelovali priznani pediater prof. Mamdouh Abdulrhman iz Egipta, dr. Cristina Mateescu (Romunija), Etienne Bruneau (Belgija), prof. Badiia Lyoussi (Maroko), prof. Janko Božič iz Slovenije in drugi.

Konference se je udeležilo 339 udeležencev iz 52 držav z vsega sveta, vključno Alžirije, Avstralije, Bahrajna, Kolumbije, Indonezije, Izraela, Nigerije, Filipinov, Singapurja in večine evropskih držav.

Med konferenco so udeleženci konference ocenili 48 fotografij, ki so prispele na natečaj. **27 v kategoriji Čebele in zdravilne rastline** ter **21 v kategoriji Čebele in otroci** iz Slovenije, Češke, Kolumbije, Romunije in Toga. **Najbolje ocenjene fotografije v kategoriji Čebele in rastline so**

Zmagovalna fotografija z natečaja mednarodne konference Apiterapija za otroke v kategoriji Čebele in otroci

poslali Vesna Vodopivec (1. mesto), Tjaša Slemenšek (2. mesto), Eva Vidic (3. mesto), **v kategoriji Čebele in otroci pa Špela Paš (1. mesto)** in Milan Motyka (2. in 3. mesto). Zmagovalne fotografije so objavljene na spletni strani (koda QR »Fotografije«).

»Fotografije«

Na konferenci smo na okrogli mizi spregovorili tudi o uporabi čebeljih pridelkov pri otrocih, alergijah ter dozah. Osnovna težava pri uporabi čebeljih pridelkov je njihova raznolika sestava, saj so naravni proizvodi in okolje vpliva na njihovo sestavo, kar določa količino, ki naj se predpiše. Raznolikost pridelkov je tudi razlog, da še vedno ni pripravljena standardizacija čebeljih pridelkov. Količine zaužitih čebeljih pridelkov je treba prilagoditi posamezniku in njegovim potrebam. Standardizacija čebeljih pridelkov na splošno poteka v okviru standardov ISO, vendar je zaradi spremenljivosti pridelkov zelo težavna.

Foto: Špela Paš Juvan

Alergije na čebelje pridelke, razen na strup, niso pogoste. Najmanj ljudi je alergičnih na med. Reakcija pri alergiji se zmanjša tudi z dobro hidracijo organizma, zato je v primeru alergije zelo pomembno pitje vode. Ugotavljajo tudi, da stres vpliva na večji odziv v primeru pika čebel. Hujše alergijske reakcije so pogostejše v čebelnjakih nekje v naravi, kjer ni hitre medicinske pomoči, kar povzroči dodaten stres, kot v varni ordinaciji v zdravstvenem domu.

Čebelji pridelki, ki se uporabljajo v apiterapiji, morajo biti kakovostni in, zelo pomembno, brez ostankov zdravil. Čebelarji moramo poskrbeti za kakovost medu in čebeljih pridelkov. Upoštevati moramo higienske predpise, satja ne smemo odlagati na tla, med moramo ustrezno skladiščiti. Omenjeno je bilo tudi, da nekateri medovi, predvsem med rododendrona in nekaterih grintov, vsebujejo pirolizidin alkaloida, ki so lahko za človeka strupeni.

Za med še vedno velja, da ga ne dajemo otrokom, mlajšim od enega leta, saj lahko vsebuje spore *Clostridium botulinum*, ki lahko pri otrocih povzročijo hudo nevrolško bolezen – botulizem majhnih otrok.

Med res lahko vsebuje spore omenjene bakterije, vendar so te tudi v zraku, prahu, sadju, zelenjavi, zeliščih ... pa otroci kljub vsemu redko zbolevajo za to boleznijo. Priznani profesor pediatrije Mamdouh Abdulrhman meni, da če prepovemo uživanje medu, moramo otrokom prepovedati tudi, da dajejo roke v usta. 95 % otrok, ki zbolijo za botulizmom majhnih otrok, je starih manj kot šest mesecev. Če čebelarji ne poskrbimo za ustrezno higieno pri svojem delu, je tveganje za pojav spor v medu bistveno večje.

Konferenca je postregla z zanimivimi dejstvi s področja apiterapije, povzetki pa bodo objavljeni v knjigi povzetkov. Konferenca je bila tudi odlična priložnost za predstavitev slovenskega čebelarstva in apiterapije v svetu. Čebelarska zveza Slovenije je predstavila film o slovenskem čebelarstvu ter apiterapijo v Sloveniji, dobro prakso iz VDC Črnomelj, slovenski tradicionalni zajtrk ter znanstveni prispevek o uporabi cvetnega prahu kot vira esencialnih elementov v prehrani otrok. ◆

Karakterizacija propolisa

Tomaž Samec

svetovalec JSSČ za varno hrano
tomaz.samec@czs.si

V svetu imamo šest različnih vrst propolisa. Za Evropo je značilen tip propolisa topola. Na ČZS v zadnjem obdobju izvajamo senzorične analize propolisa in analize njegove sestave fenolnih spojin. Propolis, pridelan na območju Slovenije, je precej pester, in to je tudi dokaz, da čebele iščejo in nabirajo osnovne surovine, smole na različnih drevesih in tudi podrastih. Rezultati, predstavljeni v tem članku, so nastali v okviru aplikativnih raziskav karakterizacije čebeljih pridelkov 2020, Programa ukrepov na področju čebelarstva v RS v letih 2020–2022, ki je bil financiran iz sredstev državnega proračuna in proračuna EU.

Zbiranje vzorcev propolisa po Sloveniji

Za raziskavo smo zbrali 20 vzorcev propolisa slovenskega porekla, pridelanega v letu 2019, iz devetih statističnih regij Slovenije. Tako smo analizirali po dva vzorca propolisa iz Savinjske regije, štiri vzorce iz Goriške regije, štiri vzorce iz Pomurske regije, štiri vzorce iz Podravske regije, dva vzorca iz Gorenjske

Zbrani vzorci propolisa po Sloveniji

regije, en vzorec iz Zasavske regije, en vzorec iz Posavske regije, en vzorec iz Obalnokraške regije in en vzorec iz Osrednjeslovenske regije.

Senzorična ocena

Zbrani vzorci propolisa so bili po samem videzu zelo različni: od finega prahu, prahu, drobnih zrn do večjih zrn. Prav tako so se zbrani vzorci propolisa razlikovali po barvi od svetle do temno rjave barve in do svetlo rdeče barve. Po vonju je bilo od skupno 20 vzorcev

Foto: Tomaž Samec

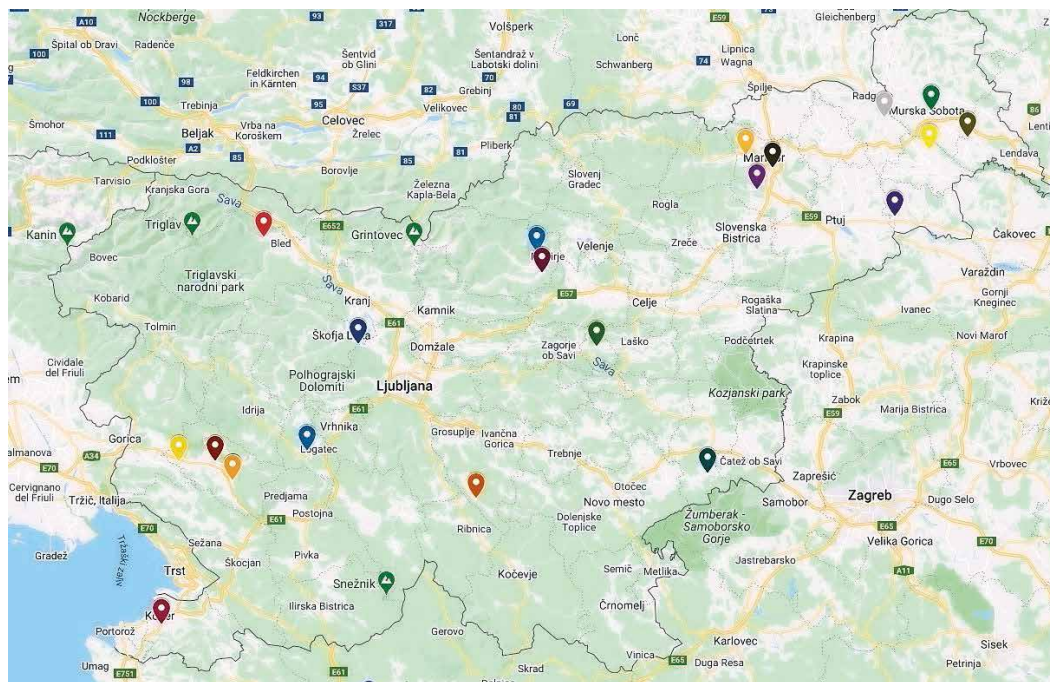

Foto: Tomaž Samec

Zbrani vzorci propolisa v letu 2020

propolisa 13 vzorcev propolisa srednje aromatičnih, štirje vzorci propolisa so bili malo aromatični in trije vzorci so bili močno aromatični. Najbolj aromatične vzorce smo prejeli iz Savinjske regije in Pomurske regije.

Vsebnost fenolnih spojin

Analize sestavin propolisa je opravilo podjetje Intertek GmbH iz Bremna, Nemčija. Uporabljena je bila metoda tekočinske kromatografije velike ločljivosti z UV-detektorjem (HPLC-UV) (Popova in sod., 2007). Vzorci so bili analizirani tudi z bolj robustnimi spektrofotometričnimi metodami s Folin-Ciocalteujevo metodo, vsebnost skupnih flavonov ter flavolov je bila določena z aluminijevim kloridom, vsebnost flavanonov ter dihidroflavonolov pa z 2,4-dinitrofenilhidrazinom (Kamenšek, 2011).

Vsota analiziranih fenolnih spojin v vzorcih je bila od 3,31 do 12,43 %, v povprečju 6,60 %. Največ fenolnih spojin je vseboval vzorec iz Pomurske regije, ki je bil po senzoričnih lastnostih med močno aromatičnimi. Najmanj fenolnih spojin je vseboval vzorec iz Podravske regije, ki je bil med srednje aromatičnimi.

Vsi vzorci propolisa so vsebovali **p-kumarno kislino** v razponu od 0,44 do 2,27 %, v povprečju 1,16 %. Prav tako so vsi vzorci propolisa vsebovali **ferulno kislino** v razponu od 0,27 do 1,92 %, v povprečju 1,03 %. Vsi vzorci propolisa so vsebovali tudi **pinocembrin** v razponu od 0,15 do 4,18 %, v povprečju 1,53 %. 19 vzorcev propolisa od skupaj zbranih 20 je vsebovalo tudi **kavno kislino** v razponu od 0,11 do 0,56 %, v povprečju 0,11 %.

18 vzorcev propolisa je vsebovalo **fenetilni ester kavne kisline** v razponu od 0,16 do 1,19 %, v povprečju 0,58 %.

Galangin je bil prisoten v 17 vzorcih propolisa v razponu od 0,10 do 2,75 %, v povprečju 0,90 %. **Krizin** je bil prisoten v 14 vzorcih propolisa v razponu od 0,43 do 3,27 %, v povprečju 1,30 %. **Apigenin** je vsebovalo dvanajst vzorcev propolisa v razponu od 0,10 do 0,20 %, v povprečju 0,14 %. Prav tako je 12 vzorcev propolisa vsebovalo **kamferol** v razponu od 0,10 do 0,29 %, v povprečju 0,18 %. Pet vzorcev propolisa od 20 je vsebovalo tudi **naringenin** v razponu od 0,11 do 0,18 %, v povprečju 0,14 %. Prav tako je pet vzorcev

propolisa vsebovalo **cinetno kislino** v razponu od 0,12 do 1,13 %, v povprečju 0,51 %. **Kvercetin** je bil prisoten v štirih vzorcih propolisa v razponu od 0,11 do 0,20 %, v povprečju 0,17 %.

Zaključek

Tudi v slovenskem propolisu so prisotne fenolne spojine. Kljub nizkim koncentracijam posameznih fenolnih spojin, ki smo jih odkrili v sklopu aplikativne raziskave, lahko rečemo, da so vzorci propolisa kljub temu precej raznoliki. To je tudi dokaz, da čebele iščejo in nabirajo osnovne surovine – smole – na različnih drevesih in podrastih. Dodatni vzorci propolisa, ki smo jih analizirali v letu 2020, so pripomogli k dopolnitvi obstoječe raziskave, ki smo jo opravili v obdobju 2017–2019. Z raziskavo je treba nadaljevati in dopolnjevati zbirko o vsebnosti fenolnih spojin v propolisu. Ob tem se želimo zahvaliti vsem čebelarjem, ki so do sedaj oddali svoje vzorce propolisa v analizo. Druge čebelarje pa vabimo, da oddajo svoje vzorce propolisa na analizo, saj bomo tudi v letu 2021 izvedli tovrstno analizo propolisa. Vse potrebne informacije prejmete pri avtorju članka. Celotno poročilo raziskave je objavljeno na: na spletu (koda QR »Poročilo«).

»Poročilo«

Viri:

- Kamenšek, M. (2011): *Spektrofotometrično določanje flavonoidov v slovenskem propolisu*. Izobraževalni center Piramida Maribor, diplomska naloga, 72 str.
- Popova, M. P., Bankova, V. S., Bogdanov, S., Tsvetkova, I., Naydenski, C., Marcazzan, G. L., Sabatini, A. G. (2007): Chemical characteristics of poplar type propolis of different geographical origin. *Apidologie*, 38: 306–311.

Določitev vrste medu

dr. Andreja Kandolf Borovšak

svetovalka JSSČ za varno hrano

andreja.kandolf@czs.si

Slovenski čebelarji pridelujemo predvsem cvetlični, gozdni med, od vrstnih pa lipov, kostanjev, hojev, smrekov, akacijev, pa tudi med oljne ogrščice, vse več je tudi ajdovega medu.

Narava se spreminja, spreminjajo se povzročitelji medenja, s tem pa se spreminjajo tudi vrste medu. Če smo bili v Sloveniji navajeni, da v naših gozdnih vrstah medu prevladuje aroma po smoli, zeliščnih bonbonih, sirupu smrekovih vršičkov, potem smo v zadnjih letih nekoliko presenečeni, saj vrste medu s prevodnostjo, višjo od 0,8 mS/cm, pogosto nimajo opisane arome, ampak nas ta bolj spominja na cvetlični med.

Določitev vrste medu ni vedno preprosta. Med sicer lahko prodajamo samo kot med, ni ga treba dodatno označiti glede na izvor, vsekakor pa je priporočljivo, da se kupcu ta dodatna informacija tudi ponudi, saj bo na ta način kupec bolj seznanjen s tem, kaj je kupil. Pestrost medu, pridelanega v Sloveniji, je velika. Že znotraj posamezne vrste je pestrost ogromna, še več, znotraj enega točenja se razlikuje tudi med, iztočen iz panjev istega čebelnjaka. Razlikujejo pa se seveda tudi vrste medu, pridelanih v različnih letih. Večja pestrost je pri cvetličnih in gozdnih vrstah medu, saj je pri teh pestrejši že sam izvor medičine oz. mane. Slovenija leži v Srednji Evropi, kjer se stikajo štiri velika geografska območja: Alpe, Panonska kotlina, Dinarsko gorovje in Sredozemlje. Pestra geološka zgradba, razgibanost reliefa in dejstvo, da se Slovenija razprostira na štirih biogeografskih območjih, omogočajo veliko rastlinsko in živalsko pestrost, to pa vpliva tudi na raznovrstnost medu.

V skladu s Pravilnikom o medu lahko izraz med dopolnimo z navedbo cvetov ali rastlin, če med izhaja v celoti ali delno iz navedenega izvora in ima njegove senzorične, fizikalnokemijske in mikroskopske lastnosti (Pravilnik o medu, 2011, 2015). Med je dopustno imenovati *vrstni*, če vsaj 45 % peloda, ki ga vsebuje, pripada rastlinski vrsti, po kateri ga imenujemo, kar pa ne velja, kadar je njegova surovina nabrana na rastlinah, ki dajejo bodisi veliko (kostanjev med, med olje ogrščice) bodisi malo (lipov, akacijev med) peloda, pa tudi kadar je med manovega izvora.

Za določitev vrste medu moramo tako opraviti tako senzorično kot pelodno analizo, zelo pa nam pri določanju vrste medu pomaga tudi izmerjena električna prevodnost.

Pelodna analiza je zelo pomembna pri določanju akacijevga, lipovega in kostanjevega medu ter medu oljne ogrščice, medtem ko imajo pri določanju cvetličnega, gozdnega, hojevega in smrekovega medu večji pomen senzorične lastnosti in izmerjena električna prevodnost. Opazovanje čebel, kam so letele, ko so nabirale medičino ali mano, vsekakor ni dovolj.

Včasih določanje vrste medu ni preprosto, predvsem takrat, ko čebele nabirajo tako medičino kot mano in je tako med mešan. Pravilnik o medu postavlja strogo ločnico za električno prevodnost in pravi, da je vrednost 0,8 mS/cm meja glede na izvor osnovne surovine. Po Pravilniku mora biti električna prevodnost medu iz medičine – izjema je kostanjev med – enaka ali manjša od 0,8 mS/cm, električna prevodnost medu iz mane in kostanjevega medu pa večja od 0,8 mS/cm. Pravilnik ne predvideva medu, ki vsebuje tako mano kot medičino. Pogosto se zgodi, da ima med prevodnost višjo od 0,8 mS/cm, v aromi pa je prisotna predvsem cvetlična nota. Navadno je vzrok za to prisotnost majhna količina medičine ali mane pravega kostanja ali lipe v medu, ki ima višjo električno prevodnost, in pa v zadnjem času tudi mane neznanega povzročitelja. V letu 2020, ko je v naravi obilnejše medil javor, je bilo takšnega medu precej. Tudi letos se pojavljajo vzorci medu, ki imajo izraženo cvetlično noto, prevodnost pa je višja od 0,8 mS/cm. Po Pravilniku o medu takšnega medu ne moremo označiti kot cvetlični med, potrošnik se bo pa tudi težko zadovoljil z gozdnim medom, ki je precej drugačen, kot ga je vajen. Poskušajte mu razložiti, da na aromo medu ne moremo vplivati, da je predvsem odvisna od narave in da bo drugo leto vaš gozdni med lahko povsem drugačen. Narava v letu 2021 ni bila radodarna, tako da moramo biti zadovoljni, da so proizvedle čebele nekaj medu vsaj zase, če je že za nas ostalo bolj malo. V nekaterih vrstah medu iz leta 2021 prevladuje samo sladek okus, arome pa je bolj malo.

Zavedamo se, da moramo zaradi spreminjajoče se narave opise vrste stalno dopolnjevati. Svetujemo vam, da se za pomoč pri določitvi vrst medu, predvsem tistih, ki senzorično niso tipični za posamezno vrsto, obrnete na terenskega svetovalca ali svetovalce za varno hrano Javne svetovalne službe v čebelarstvu. Napačno označena vrsta medu se šteje kot zavajanje potrošnika. 🍯

Pestrost medu, pridelanega v Sloveniji, je velika.

Foto: Tanja Magdič

Hladnejši dnevi kot nalašč za ureditev dokumentacije

dr. Nataša Lilek

svetovalka JSSČ za varno hrano

natasalilek@czs.si

Vsi čebelarji, ki pridelamo več čebeljih pridelkov, kot jih porabimo za lastno uporabo, in jih dajemo v promet na tržnicah, sejmi, v trgovinah, na domu, oddajamo polnilcem itd., moramo dosledno izpolnjevati zakonske zahteve pri zagotavljanju varnih in kakovostnih čebeljih pridelkov.

Čebelarstva zveza Slovenije (ČZS) je že leta 2006 pripravila Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu na načelih sistema HACCP, kjer so zbrane na enem mestu vse zahteve zakonodaje in so čebelarjem v pomoč pri vzpostavitvi in vzdrževanju notranjega nadzora v čebelarstvu. Smernice vključujejo postopke ravnanja v primeru pridelave in predelave medu in drugih čebeljih pridelkov in so odobrene tudi s strani Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, ki izvaja uradni nadzor v proizvodnji in prometu živil.

Vsak čebelar zase je odgovoren za varno hrano in mora imeti v pridelavi čebeljih pridelkov uveden sistem za zagotavljanje in dokumentiranje vseh bistvenih elementov varne pridelave, pa tudi morebitne predelave čebeljih pridelkov. Čebelarji moramo zagotavljati ustrezno higieno pridelave in proizvodnje ter preprečevati morebitno onesnaženje proizvodov vzdolž celotne proizvodne verige do končnega izdelka, zagotavljati moramo sledljivost in voditi predpisano dokumentacijo ter se redno udeleževati usposabljanj tudi s tega področja. Ob ugotovljenih odstopanjih od predpisanih zahtev pa tudi določiti, izvesti in dokumentirati ustrezen korekcijski postopek.

Usmeritve, zapisane v Smernicah dobrih higienskih navad v čebelarstvu na načelih sistema HACCP, so brezplačno dostopne vsem slovenskim čebelarjem, ne glede na število panjev in količino pridelanega medu, na spletni strani ČZS (koda QR »Smernice«).

»Smernice«

V dodatno pomoč čebelarjem pri vodenju notranjega nadzora v čebelarstvu je od leta 2015 naprej na voljo tudi brošura z obrazci za vodenje sledljivosti s praktičnim primerom izpolnjevanja dokumentacije. Nekateri čebelarji imajo evidence zares zgledno urejene in

dokumentirajo vse, kar se nanaša na njihovo dejavnost. Še zmeraj pa kljub vsem možnostim in svetovanjem na temo vzpostavitve notranjega nadzora in vodenja sledljivosti obstajajo čebelarji, ki temu pomembnemu delu ne posvečajo pozornosti oz. jo začnejo šele takrat, ko jih obišče uradni nadzor. Izgovori o prezahtevni in preobsežni dokumentaciji so popolnoma odveč, saj se moramo zavedati, da nam pred prodajo ni treba vedno vsake serije medu poslati v analize, ampak z upoštevanjem Smernic dobrih higienskih navad, dobre čebelarške prakse pri svojem delu, z dokumentiranjem opažanj in zagotavljanjem sledljivosti dokazujemo, da smo pridelali varno in kakovostno živilo. Da bi se izognili zmotnim prepričanjem o zahtevnosti dokumentacije, na kratko povzemam pogostost njenega izpolnjevanja.

Obrazec 1: Soglasje osebe (čebelarja) o obveznosti prijavljanja bolezni, ki se lahko prenašajo z delom. (Obrazca ni treba izpolniti vsako leto znova. Čebelar obrazec **izpolni pred začetkom opravljanja dejavnosti** in velja do morebitne spremembe zakonodaje. Svetujemo, da ga podpišejo tudi tisti, ki pomagajo pri pridelavi čebeljih pridelkov, npr. točenju medu itd.)

Obrazec 2: Izjava posameznika (čebelarja) o bolezenskih znakih. (Izpolnjevanje **po potrebi**, v primeru opisanih bolezenskih znakov.)

Obrazec 3: Zagotavljanje sledljivosti. (Obrazec se izpolnjuje sproti **vsako leto** po opravljenem delu. Podoben obrazec si lahko čebelar pripravi tudi za druge čebelje pridelke. Pomembno je, da od vsakega točenja oz. lota medu shrani kontrolne vzorce. Na to čebelarji velikokrat pozabijo.)

Obrazec 4a: Formular za samokontrolo – pridelava medu. (Obrazec se izpolni **enkrat letno**, priporočamo po končani sezoni pridelave čebeljih pridelkov, npr. september–november.)

Obrazec 4b: Formular za samokontrolo – pridelava cvetnega prahu, matičnega mlečka, propolisa. (Čebelar obrazec izpolni **enkrat letno, če prideluje navedene čebelje pridelke**, ravno tako po končani sezoni pridelave – september–november. Če navedenih pridelkov ne prideluje, obrazca ne izpolni.)

Obrazec 5: Polnjenje in poraba zaščitnih prelepk SMGO. (Izpolnjevanje **po potrebi**, če je čebelar v sistemu SMGO.)

Obrazec 6: Obrazec za korekcijske postopke. (Obrazec izpolni čebelar le v primeru potrebnega korektivnega postopka.)

Obrazec 7: Nadzor temperature v hladilnikih in zamrzovalnikih. (Obrazec se izpolnjuje **po potrebi**, če čebelar prideluje cvetni prah in matični mleček.)

Grčija

Čebelarstva sezona v Sloveniji je letos blizu katastrofalne, če že ni katastrofalna. Pa tudi epidemije covid-19 se še nikakor ne rešimo. Vseeno sem se odločila za dopust v tujini, na manj obljudenem otoku Samos v Grčiji. Nisem pristaš ležanja na plaži, tuje kraje rada raziskujem. Na otoku Samos je bilo med prvimi dejavnostmi spoznavanje njihovega čebelarstva. Otok je zelo zelen, v notranjosti je čebelarstvo zelo razvito. V mali vasi Pirgos sem obiskala t. i. Čebeljo hišo, majhno lokalno tržnico, ki je imela kaj ponuditi. Med, matični mleček, cvetni prah, izdelke iz čebeljega voska, zelišča in še in še. Poskusila sem med ter ga tudi kupila za domov (velik izziv transporta) in prijazni čebelarji so si vzeli čas zame in za pogovor. Pestijo nas podobne težave, kot so varoje, pri njih, drugače od nas, pogrešajo dež, saj ga niso imeli že pol leta. Čebelarji v nakladnih panjih, večinoma jih imajo v hribih, več kot dvesto čebeljih družin. Tako je oskrba precej zahtevna, v času mojega obiska so bili precej zaskrbljeni, saj so v Grčiji pustošili divji gozdni požari, ki so uničili tisoče čebelarstev, gozdove in čebeljo pašo za vrsto let. Vse grške televizije so predvajale posnetke v živo, kako se domačini in gasilci borijo z ognjenimi zublji, ki požirajo panj za panjem.

Čebelja hiša

Vsaj to nam je bilo prihranjeno v Sloveniji, za zdaj. Če se vrnem k pozitivnemu, torej čebelicam na otoku Samos. Kljub neznosni vročini so letale in nabirale. Čebelji pridelki so na otoku sestavni del tradicionalnih proizvodov, posebni glede na barvo, okus in teksturo. Najpogostejša sta kostanjev ter borov med, najdejo se pa tudi vrba, evkaliptus, žajbelj, timijan in druga zelišča, ki jih domačini tudi prodajajo. Med ima res poseben okus. Čebelarji smo pač čebelarji, in tudi njih je zanimalo, kako je pa pri nas, kakšen med imamo. Presenetljivo, natančno se vedeli, kje je Slovenija in zakaj lahko skupaj praznujemo svetovni dan čebel.

Vesna Vodopivec

Foto: Vesna Vodopivec

Sveti Ambrož zavetnik čebelarjev

Mirko Pavlin

Članek nam je za objavo v decembrski številki, ko goduje sveti Ambrož, avtor poslal marca letos in se veselil objave. Žal je Mirko Pavlin 31. oktobra 2021 zaključil svojo življenjsko pot. Članek objavljamo posthumno, njemu v čast.

Sv. Ambrož goduje 7. decembra – na dan, ko so ga posvetili v škofa. Njegov praznujemo že od 11. stoletja. Bil je pravičen in spoštovan mož, ki si je nenehno prizadeval izboljšati položaj revnih ljudi. Za svojega zavetnika so si ga izbrali tudi *voskarji in čebelarji*.

Rodil se je leta 339 v kraju Trier v današnji Nemčiji, tam je bil njegov oče cesarski namestnik. Njegova mati je bila zgledna kristjanka. Po moževi smrti se je s tremi otroki vrnila v svoj rojstni kraj Rim.

Po legendi je Ambrož kot dojenček nekoč spal na domačem dvorišču, na glavo pa se mu je usedel roj čebel. Ambrožev oče je ukazal, naj otroka ne premikajo. Čebelji roj se je čez nekaj časa umaknil, ne da bi otroka pičila ena sama čebela. Po tem dogodku je oče dal otroku ime Ambrozij. Ambrozija je grški

Upodobitev svetega Ambroža avtorja Rolanda Pluta v čebelarstvu Pavlin v Semiču

izraz za mano, ki naj bi bila hrana za bogove in je dajala večno mladost in nesmrtnost. Zanimiv je tudi dogodek ob njegovi izvolitvi za škofa. Ko je leta 374 umrl milanski škof Avksencij, so se duhovniki in verniki zbrali v cerkvi, da bi izvolili njegovega naslednika. Izoblikovala sta se dva tabora: krivoverci in pravoverni kristjani. Glasno so se prepirali, tedaj pa je v cerkev prišel namestnik Ambrož z vojniki in jim ukazal, naj utihnejo. Tišino je nenadoma pretrgal otroški vzklik: »Ambrož naj bo škof!« Množica je to sprejela kot božji glas in Ambrož je bil izvoljen za milanskega škofa, čeprav takrat še ni bil krščen. Po kratkih pripravah so ga krstili in ga nato 7. decembra leta

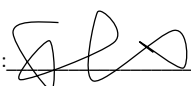
Foto: Marko Borko

Obrazec 3: ZAGOTAVLJANJE SLEDLJIVOSTI

Leto: 2021 SMGO: _____

Datum točenja	Pridelava medu					Lokacija skladiščenja	Senzorična ocena			Vzorčenje	Komu ste med prodali?	
	Lokacija pridelave /paše	Število pridobitnih čebeljih družin	Kraj točenja	Količina pridelanega medu	Serija lot		Vonj/okus /barva	Vrsta medu	Rok uporabe		Odvzem kontrolnih vzorcev	Količina (kg)
14. 7. 2021	Cvetna dolina	20	Cvetna dolina	600 kg	121	Cvetna dolina	Ustrezen	Cvetlični	14. 7. 2023	1 x 900 g	300 kg	Trgovska veriga XY
											100 kg	Predelava medene pijače
											200 kg	Končni potrošnik
20. 7. 2021	Gozdni dol	10	Cvetna dolina	100 kg	221	Cvetna dolina	Ustrezen	Gozdni	20. 7. 2023	1 x 900 g	100 kg	Končni potrošnik

Obrazec izpolnjujte sproti po opravljenem delu! Isti obrazec si pripravite tudi za druge čebelje pridelke.

Podpis:

Izpolnjeni obrazec 3 – Zagotavljanje sledljivosti pri notranjem nadzoru iz brošure Smernic

Obrazec 8: Umik/odpoklic. (Obrazec se izpolni **po potrebi** in samo, ko se ugotovi, da izdelek ni varen za zdravje ljudi.)

Obrazec 9: Homogenizacija medu. (Obrazec se izpolni **po potrebi**, če čebelar meša oz. homogenizira med različnih serij oz. lotov.)

Obrazec 10: Krmljenje čebel z medom. (Obrazec se izpolnjuje le, če čebelar krmi čebele z medom in je v sistemu SMGO. Krmljenje z medom ni pogosta praksa, že z ekonomskega stališča ne, če pa čebelar krmi z medom, mora biti analizirana vsebnost spor hude gnilobe pred krmljenjem, sicer lahko naredi sebi in drugim veliko škodo.)

Obrazec 11: Obrazec za izvajanje kontrole količin predpakiranih izdelkov. (Priporočamo, da čebelar preveri ustreznosti neto količine 10 % napolnjenih kozarcev.)

Obrazec 12: Evidenca kontrol in čiščenja. (Izpolnjevanje obrazca **se le priporoča**.)

Obrazec 13: Načrt/plan in realizacija usposabljanj čebelarjev. (**Po potrebi** se enkrat na leto pripravi načrt usposabljanj oz. se jih čebelar udeleži glede na želeno znanje. Znanje s področja higienskih navad in zakonodaje glede pridelave čebeljih pridelkov je treba obnavljati na vsaki dve do tri leta.)

Čebelarjem vedno svetujemo, da obrazce glede sledljivosti, račune nabave satnic, sladkorja, embalaže itd., potrdila o ustreznosti nabavljene embalaže za skladiščenje čebeljih pridelkov, analizna poročila in druge dokumente, ki se nanašajo na čebelarstvo, shranjujejo na enem mestu. Vse, kar se nanaša na zdravstveno varstvo čebel, pa je treba voditi in beležiti v veterinarski dnevnik, ki ga potrdi območni veterinar.

Za dodatno pomoč in obrazložitev pa se čebelar vedno lahko obrne na svetovalce Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Novice iz sveta

Francija

 Francoski čebelarji so se letos spopadali z najslabšo čebelarstvo sezono v zadnjih desetletjih. Zaradi podnebnih sprememb, predvsem neobičajno hladnega in deževnega vremena v sezoni, čebele niso imele možnosti nabrati običajnih količin medu. Nacionalna francoska čebelarstva organizacija UNAF je sporočila, da je bila letošnja letina medu med 7000 in 9000 ton ali približno tretjino letine 2020. Glavne težave so bile spomladanska pozeba,

deževno vreme na začetku poletja in preveč severnega vetra v sezoni. Že drugič v dveh letih so ostali brez akacijevega medu, tudi paša na kostanju, sončnicah, rožmarinu, timijanu, resju je bila slaba. Nekoliko boljša je bila le paša na sivki, ki je prisotna na jugovzhodu države. UNAF ocenjuje, da čebelarji globalne podnebne spremembe čutijo že zadnjih 15 let. Francija letno porabi približno 40.000 ton medu in uvozi več kot 30.000 ton, uvoz bo po letošnji sezoni še veliko večji.

Prevod in priredba dr. Peter Kozmus

Vir: www.theguardian.com.

SLOVENSKI ČEBELAR

CXXIII. LETNIK – LETO 2021

Urednik: Marko Borko, univ. dipl. ped.

Alauf, Marko:	
Uvodnik.....	165
Alpeks in Čebelarstva zveza Slovenije:	
Linija porcelanastih izdelkov »Čebelice«	332
Arh Ivanšek, Marija:	
Skutna krema z akacijevim medom in malinami v kozarčku	258
Ambrožič, Blaž:	
Razraščanje bele omele (<i>Viscum album</i>) na lipi	147
Nina Arnuš	
Veliki traven in rožnik – čebelam cvetoč krožnik.....	13
Auguštin, Vlado:	
Razkuževanje satnikov	11
Opozorilo pri uporabi fitofarmaceutskih sredstev (FFS).....	76
Preleganje ali tiha zamenjava matice	104
Brezmatična družina	139
Zakaj in kako naj začnem zbirati lastni vosek in na kaj paziti pri nakupu satnic?.....	277
Regijski učni čebelnjaki	294
Čebelarji na 59. sejmu AGRA	296
Uvodnik.....	305
Batištuta, Julijan:	
Točenje medu v prevoznem čebelarstvu z uporabo transportne točilnice	137
Bogataj, Janez:	
Uvodnik.....	237
Bole, Petra:	
Nova stalna razstava Živeti skupaj. O čebeli in človeku v Čebelarskem muzeju Radovljica	215
Borko, Marko:	
Čebelar in apiterapevt Karl Vogrinčič prejel zlati lenarški grb	23
Čebelar Franc Podrižnik prejel zlati grb	24
Občine Nazarje	24
Javni natečaj za izbor ustvarjalne zasnove za nagrado zlata čebela	57
Slovenija in Hrvaška skupaj v nacionalno zaščito »Istrski med/Istarski med«	85
Delovanje čebelarskih društev v času epidemije covid-19	87
Uvodnik.....	97
Intervju z Janezom Levstikom, oblikovalcem čebelarske svečane obleke	121
Devetdesetletni čebelarski veteran Franc Frece	155
Novice iz sveta	243
Inovacija prilagojenega LR-panja bo omogočila čebelarjenje invalidom na vozičkih	259
Osrednje praznovanje Glavarjevega leta na Lanšprežu	289
Nov visokotehnološki čebelarski dosežek »3D-kranjica« predstavljen javnosti	293
Novice iz sveta	319
Borštnik, Brane:	
Moja praksa pri kristalizaciji medu.....	6
Moje izkušnje z barvanjem panjev.....	40
Novice iz sveta	48
Moja praksa vzreje trotov	69
Bozovičar, Aleš:	
Kristalizacija medu v satju	4
Drevored lip v spomin velikim ljudem slovenskega čebelarstva	292
Ocena čebelarske pašne sezone 2021.....	310
Bozovičar, Aleš in Jože Smrkolj	
Čebelarska tehtnica.....	42
Božnar, Malči:	
Uvodnik.....	133
Breznikar, Andrej:	
Kako poteka obnova gozdov s sajenjem sadik gozdnega drevja v Sloveniji.....	37
Bukovšek, Janko:	
Moje izkušnje s plemenilno postajo v letošnji sezoni	275
Buzeti, Janja:	
Nakladni panj, prilagojen delu čebelarjev na invalidskem vozičku	157
Carli, Tanja, Andreja Kukec in Mitja Košnik:	
Sodelujte v raziskavi o alergiji na čebelje pike.....	328
Cukjati, Eva in Jernej Bubič:	
Testiranje matic v vašem čebelarstvu.....	105
ČD Sovodenj	
Šestdeset let s čebelami	23
ČD Zagorje:	
Čebelarska ekskurzija na Korčulo.....	325
Čebelarstva zveza Slovenije:	
Izvajanje aplikativnih raziskav v letu 2021.....	27
Intervju s predsednikom Hrvaške čebelarske zveze Željkom Vrbosem	53
ČZS zbrala 23.488 evrov za pomoč hrvaškim čebelarjem ob potresu.....	55
Odprtje prevoznega paviljona Medena zgodba.....	100
Promotor degustator čebeljih pridelkov	125
Praznično voščilo ob 30-letnici samostojnosti in demokracije v naši državi in domovini Sloveniji.....	167
Čebelarstva zveza Slovenije odprla Galerijo »Sivka«.....	189
Intervju z Rodoljubom Živadinovičem, dr. med., predsednikom Zveze čebelarskih organizacij Srbije	213
V sodelovanju s podjetjem BB BIO.Si posadili medovite rastline	228
Intervju z Radulom Miljaničem, predsednikom Zveze čebelarskih organizacij Črne gore	247
Objavljen javni poziv za podelitev prve nagrade zlata čebela	261
FINANČNA POMOČ čebelarjem za nadomestilo škode v čebelarstvu v letu 2021.....	271
Ob obisku Slovenije so gostje iz tujine povedali	309
Pogovor z dr. Ralphom Büchlerjem o praktičnih izkušnjah biološkega načina zatiranja varoj.....	309

Dimc, Barbara:

Ustanovitev likovne sekcije Čebelarke zveze Slovenije	135
70. občni zbor Čebelarke zveze Slovenije	169
V Lovrencu na Pohorju smo praznovali 18. čebelarški praznik.....	226
Festival čebelarke pesmi je odmeval v idiličnem okolju Čebelarkega centra Slovenije.....	297
Rezultat natečaja strokovne in promocijske čebelarke literature 2019–2020.....	334
Na Čebelarški zvezi Slovenije smo odprli učno pot prilagojeno za slepe in slabovidne	359
Paviljon Medena zgodba potuje po Sloveniji	360

Dolgan, Franko:

Čebelarjeva opravila v januarju.....	20
Čebelarjeva opravila v februarju	49
Čebelarjeva opravila v marcu	83
Čebelarjeva opravila v aprilu	119
Čebelarjeva opravila v maju.....	152
Čebelarjeva opravila v juniju	186
Čebelarjeva opravila v juliju in avgustu.....	219
Čebelarjeva opravila v septembru.....	254
Čebelarjeva opravila v oktobru.....	290
Čebelarjeva opravila v novembru.....	324
Čebelarjeva opravila v decembru	355

Drolc, Gregor:

Dr. Trajče Nikoloski izdal knjigo o medovitih rastlinah v angleškem jeziku.....	258
--	-----

Fabjan Bremec, Vesna:

Sobivanje s čebelami na slovenski Obali in v Istri.....	212
---	-----

Garibaldi, Renato:

Kako je moje življenje spremenil zgled dobrodelnosti Petra Pavla Glavarja	323
--	-----

Golob, Simon:

Rezultati natečaja najboljših novih tehnoloških rešitev v čebelarstvu	14
Zaščita in barvanje čebeljih panjev	39
Na kaj moramo biti pozorni pri postavitvi in registraciji čebelnjaka.....	41
Napotki za premik čebeljih družin	73
Čebelje družine po aprilski pozebi in v prihodnje.....	138
Pridelava in pomen čebeljega strupa.....	177
Zmagovalci natečaja za najboljšo tehnološko rešitev v čebelarstvu	178
Rezultati natečaja poslikave panjskih končnic.....	224
Zmagovalca razpisa za izdelavo maket slovenskih čebelnjakov	225
Še tri tehnološke rešitve z natečaja za leto 2021	317
Tehnološki informator za leto 2022 tudi letos prejmete po pošti.....	331
Rothschützev listovni panj	342

Grad, Janez:

Koliko medu in cvetnega prahu naberejo čmrlji	251
---	-----

Granda, Tomaž:

Henryjeva lipa (<i>Tilia henryana</i>)	211
--	-----

Gregorc, Aleš:

Učinkovitost izrezovanja trotovine glede na mesec	76
Rezultati Colossovega vprašalnika o čebelarstvu (I. del)	214

Rezultati Colossovega vprašalnika o čebelarstvu (II. del).....	246
---	-----

Gregori, Janez:

ČD Kranjska Gora je sodelovalo v projektu BeeAware!	86
Namestitev panjev in vremenski vplivi	208
Vpliv Petra Pavla Glavarja (1721–1784) čez meje tedanje Kranjske	253

Hrastelj, Marko:

Zadovoljen s kakovostjo rodovniških matic.....	274
--	-----

Ilič, Nina:

Izkustveno učenje s čebelo in slovensko čebelarstvo	154
---	-----

Jenčič, Vlasta in Metka Pislak Ocepek:

Preprečevanje varoze	205
----------------------------	-----

Jurič, Alenka in Anita Vraničar Novak:

Smernice NVI za preprečevanje pojava in širjenja hude gnilobe čebelje zalege	151
---	-----

Jus, Andrej:

V spomin Janezu Miheliču, dolgoletnemu uredniku Slovenskega čebelarja	366
--	-----

Juvan, Nejc:

Čebele na Uršlji gori.....	21
----------------------------	----

Kandolf Borovšak, Andreja:

O krmljenju čebeljih družin	43
Točenje medu – skrb za varnost in kakovost medu.....	111
Kozarec za čebelje pridelke in izdelke iz čebeljih pridelkov slovenskega porekla – nadzor medu.....	124
Mednarodna virtualna konferenca Apiterapija za otroke.....	261
Področje apiterapije je urejeno s poklicno kvalifikacijo in dopolnilno dejavnostjo	284
Mednarodna konferenca Apiterapija za otroke	346
Določitev vrste medu	349

Kandolf Borovšak, Andreja, Nataša Lilek, Vlado Auguštin in Simon Golob:

Prehranski stres in odpornost čebel.....	207
--	-----

Kandolf Borovšak, Andreja, Nataša Lilek in Aleš Bozovičar:

Kristalizacija in utekočinjanje medu.....	9
---	---

Kandolf Borovšak, Andreja, Nataša Lilek in Tomaž Samec:

Čebelji pridelki v apiterapiji	46
--------------------------------------	----

Kandolf Borovšak, Andreja in Tone Žakelj:

Čebelji pridelki in covid-19	145
------------------------------------	-----

Kavčič, Peter:

Odprto Medgeneracijsko središče Horjul.....	358
---	-----

Kepic, Marcel:

Vabilo k sodelovanju pri diplomskem delu.....	24
---	----

Kimovec, Matic:

Moja praksa pridobivanja cvetnega prahu.....	75
--	----

Kitthiya, Vesna:

Izdelava preprostih gnezdilnic za čebele samotarke	47
--	----

Klemenčič Štrukelj, Nataša:

Razpisa za čebelarje: Sofinanciranje čebelarke opreme, Racionalizacija sezonske selitve panjev	56
V letu 2020 in 2021 davčna osnova 35 % pavšalne ocene dohodka na panj	57
Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete, tudi za čebelarje.....	88
Razpis za podukrep 9.1 in ustanavljanje skupin in organizacij proizvajalcev.....	327

Klemenčič Štrukelj, Nataša in Barbara Dimc:	
Posvet ob dnevu čebelarstva turizma	25
Čebelarstvo – certificiranje	
in zakonodaja, predstavitev dobre prakse	44
Klemenčič Štrukelj, Nataša, Andreja Kandolf Borovšak	
in Nataša Lilek:	
Kaj pravi aktualna zakonodaja o prodaji	
čebeljih pridelkov in čebeljih izdelkov (I. del)	239
Kaj pravi aktualna zakonodaja o prodaji	
čebeljih pridelkov in čebeljih izdelkov (II. del)	281
Kljun, Suzana:	
Dobili smo nove čebelarstvene mojstre	358
Kmecl, Veronika, Helena Baša Česnik:	
Akaricidi v medu slovenskih čebelarjev v letih	
od 2014 do 2020	244
Kne, Nataša:	
Potica z nadevom iz divjih lešnikov s cvetnim prahom	156
Komisija UO ČZS za izkoriščanje čebeljih paš:	
Prevozi čebel na pašo	107
Kovačević, Ivana in Matija Koštomaj:	
Ohranjanje lokalne populacije kranjske čebele v biosfernem	
območju Kozjansko in projekt Varuh	70
Kozmus, Peter:	
Ali lahko ponovno oživimo plemenilne postaje?	12
Novice iz sveta	16
Pomen trotov in njihove vzreje za boljše čebele	68
Vzreja rodovniških matic v letošnji čebelarstveni sezoni	106
Letos pri vzrejevalcih v ponudbi tudi rodovniške matice	155
V letošnji sezoni na voljo tudi rodovniške matice	176
Delovanje plemenilne postaje v Lučki Beli	
v letošnji sezoni	272
Novice iz sveta	351
Kozmus, Peter in Tomaž Samec:	
Izvajanje osnovne odbire, prepoznavanje	
križancev in zamenjava matic	142
Koželj, Anton:	
Obnova Glavarjevega sadovnjaka	287
Glavarjeva dediščina na Lanšprežu	287
Kuhar, Janez:	
Občina Cerklje na Gorenjskem z rondojem	
z edinstveno skulpturo čebeljega satja	22
Lesnjak, Tomaž:	
Plemenilna postaja Lučka Bela je odprtega tipa	
za vse zainteresirane	273
Levičar, Matjaž in Aleš Bozovičar:	
Akcija saditve sadik medovitih dreves	
v ČD Dolsko	256
Lilek, Nataša:	
Kratki napotki za pridobivanje cvetnega prahu	74
Na pobudo ČZS ustanovljen konzorcij	
zaščitene živil na ravni EU	82
Hladnejši dnevi kot nalašč za ureditev dokumentacije	350
Lilek, Nataša in Andreja Kandolf Borovšak:	
Z ApiSlovenije v malem	308
Kakovost in varnost čebeljih pridelkov v letu 2021	313
Magdič, Tanja:	
Okvirni terminski načrt objave javnih razpisov	
za leto 2021	88
Kakšne so cene medu na slovenskem trgu?	109
Povprečna cena medu v prodaji na drobno v letu 2020	110
Priporočene cene za čebelje pridelke za leto 2021	110
Markun, Eva in Matjaž Levičar:	
Vpliv podnebnih sprememb na čebelarstvo	
in strategija prilagajanja čebelarstva (I. del)	35
Vpliv podnebnih sprememb na čebelarstvo	
in strategija prilagajanja čebelarstva (II. del)	77
Vpliv podnebnih sprememb na čebelarstvo	
in strategija prilagajanja čebelarstva (III. del)	113
Matjašič, Franjo:	
Senčna ponjava za čebele	210
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS:	
Predvideni javni razpisi letos iz spremenjenega	
programa ukrepov na področju čebelarstva	
v RS v letih 2020–2022	168
Sedem javnih razpisov za čebelarje in čebelarstvene	
organizacije v skupni vrednosti 566.000	227
Nikoloski, Trajčec:	
Sajenje in sejanje okrasnih medovitih rastlin	116
Praznovanje 20. maja, svetovnega dneva čebel,	
v Porabju – Gornji Senik	257
Noč, Boštjan:	
Uvodnik ...1	
Prekinitev zaleganja za več donosa in preprostejši	
obračun z varojami	175
Povečan nadzor nad neregistriranimi	
čebeljniki in nad številom čebeljih družin	
v posameznem čebeljnaku	260
Novak, Danijel:	
Delovanje Društva slovenskih čebelarjev Trst v letu 2020	51
Oblišar, Gal:	
Uvodnik	33
Orešnik, Ivanka in Anja Kumprej:	
Čebela BERE med!	259
Pavlič, Jožef:	
Dediščina Petra Pavla Glavarja v Komendi	217
Pavlin, Mirko:	
Dediščina Petra Pavla Glavarja na Lanšprežu	
in njena ohranitev z obnovo kapele	285
Sveti Ambrož zavetnik čebelarjev	352
Petavar, Tomaž:	
Odstranljive in okolju prijazne etikete za med	45
Petelin, Irma:	
Naša praksa vzreje trotov pri vzreji matic	68
Peterle, Lojze:	
Uvodnik	197
Petkovšek, Štefan:	
Nazaj v prihodnost	354
Pintar, Tomaž:	
Moja praksa skrbi za pristen med	112
Pislak Očepek, Metka:	
Azijski in orientalski sršen v Italiji	321
Podbregar Žan:	
Uporaba cementnega medu	7
Podgoršek, Peter, Eva Cukjati, Jernej Bubnič,	
Maja Smodiš Škerl in Janez Prešern:	
Rezultati vzrejne dejavnosti v letu 2020	140
Prešern, Janez:	
Uvodnik	65

Prešern, Janez, Jan Mihelič in Milan Kobal:

O donosih in gostoti čebeljih družin143

Purnat, Marko in Niko Purnat:

Vodna kopel za utekočinjanje medu 10

Pušnik, Vlado:

Uvodnik337

Rejec, Jožica:

Bučna pita s cvetličnim medom 224

Bučkin zavitek z lipovim medom v glineni skledi 292

Samec, Tomaž:

Terensko svetovanje čebelarjem v letu 2021 89

Terensko svetovanje v mesecu aprilu125

Pomoč čebelarjem pri vključevanju v kakovostne sheme medu ...Slovenski čebelar 6/2021, zaščitni ovoj

Tudi v času dopustov so terenski svetovalci pripravljeni

nasvete deliti čebelarjem 229

Čebelarstva opravila in jesenska svetovanja

terenskih svetovalcev 263

Osebna svetovanja terenskih svetovalcev

v mesecu oktobru 299

Strokovna ekskurzija terenskih svetovalcev na Koroško 326

Karakterizacija propolisa 347

Senič, Lidija:

Dodatna sredstva v programu ukrepov na področju

čebelarstva že v letu 2021 103

Sivec, Marija:

Še nekaj besed o barvanju panjev40

Kako nam lahko koristijo zgodnji troti 73

Bršljan – naša priložnost ali naša poguba? 275

Preprodaja medu – udarec za poštene čebelarje316

Skerbiš, Suzana in Anita Vraničar Novak:

Varoja – zimsko zdravljenje čebeljih družin 320

Smodiš Škerl, Maja Ivana:

Ugotovitve preizkušanja različnih metod umetne

prekinitve zaleganja matic in zdravljenja

v poletnem času 170

Smrdelj, Andreja:

Smrdelj, Andreja: Moje izkušnje s pripiranjem matic174

Stopar, Gašper:

Vrata je odprlo Središče inovativnih tehnologij

APILAB – HIŠA KRANJSKE ČEBELE v Višnji Gori 340

Strnad, Dušan:

Uvodnik 269

Šalehar, Andrej:

Sporočilo o smrti Petra Pavla Glavarja

v Laibacher Zeitungu 48

Šalehar, Andrej in Anton Tomec:

Ohranjena čebelarstva pisna zapuščina

Petra Pavla Glavarja (I. del) 148

Ohranjena čebelarstva pisna zapuščina

Petra Pavla Glavarja (II. del) 184

Šercelj, Blaž:

Dobra praksa pridobivanja

sortnega medu136

Šimenc, Janez:

Nova spoznanja iz življenja varoj in o njihovem

zajedanju na čebelah II. del17

Šivic, Franc:

Novice iz sveta 16

Čebelarstvo leto 2021 je v znamenju

Petra Pavla Glavarja (1721–1784)80

Novice iz sveta 82

Novice iz sveta 117

Življenjska zgodba Petra Pavla Glavarja 117

Čebelarjenje na Kubi brez akaricidov183

Moje videnje razvoja čebelarstva v 30 letih

samosvojne Slovenije199

Novice iz sveta206

Praha matice s troti v zraku je izvirno

slovensko odkritje 249

Nenačrtovano srečanje nekdanjih in sedanjih

predsednikov in podpredsednikov ČZS 289

Novice iz sveta319

Orientalni sršen na italijanskoslovenski meji321

Kako sem postal glasnik Petra Pavla Glavarja 322

Šketa, Sašo:

Piščančja rulada s sirom in pršutom 26

Domač medeni puding z vaniljo 52

Šolar, Darja:

Medena pravljica Šolar – čebelarški

turizem – apiturizem 45

Špur, Slavko:

Praznovali smo 100 let organiziranega

čebelarstva na Ponikvi357

Štekar-Vidic, Verena:

Prvo čebelarstvo društvo na Slovenskem250

Panjska končnica o kongresu Svete alianse353

Štrukelj, Mitja in Igor Serša:

Slikanje letnih in zimskih čebel

z magnetnoresonančno mikroskopijo 182

Tomazin, Marko:

Čebeljak v Gasilski brigadi Ljubljana 223

Trušnovc, Gorazd:

Urbano čebelarjenje v Cankarjevem domu obeležilo

deset let dejavnosti222

Uršič, Peter:

Čebelarški bonton357

Veber, Vojko:

Paviljon za nakladne panje209

Vencelj, Janez:

Pomen in pomembnost odličij Antona Janše 298

Vodopivec, Vesna:

Novice iz sveta 351

Zajc Žunić, Ines:

Dobrodelni Glavarjev pohod

od Komende do Lanšpreža 288

Žerovnik, Tina:

Kako lahko med in čebelje pridelke prodamo

po višji ceni? 242

Tina Žerovnik – nova svetovalka JSSČ,

specialistka za ekonomiko čebelarjenja260

Izdelki iz čebeljih pridelkov – priložnost

za izboljšanje poslovanja 279

Zaživela kartica Pomagam čebelar

in drugim opravevalcem 307

Pomen in vloga embalaže pri prodaji medu

in čebeljih pridelkov312

Strokovna ekskurzija ČZS, JSSČ, na Primorsko 327

374 posvetili v škofa. Ambroževa sestra Marcelina je živela v Rimu. Svoje življenje je namenila postu, molitvi in nabožnemu branju. Ambrožev brat Satir pa se je krstil šele kot odrasel mož, ko se je čudežno rešil iz brodoloma. Sv. Ambrož je vedno branil pravice zatiranih. V svojih prepričljivih in zanimivih pridigah je ljudi spodbujal k poštenemu in skromnemu življenju. Bogataše je svaril pred pohlepom in razsipnostjo ter jih pozival, naj pomagajo revnim. Njegove pridige so privabile toliko poslušalcev, da je bila škofijska cerkev v Milanu premajhna za vse, ki so želeli prisluhniti njegovim besedam. Koliko lepši bi bil naš svet, če bi Ambroževa modrost pri ljudeh zares padla na plodna tla!

Ambrož je bil prijatelj in svetovalec več rimskim cesarjem, zato je vplival na tedanjo posvetno in Cerkevno politiko. Cerkev je želel osvoboditi premočne povezanosti z državo, kar lahko razberemo v njegovih besedah: »Cesarjeve so palače, cerkve pa so škofove.« Resničen smisel Cerkvinih naukov je Ambrož videl predvsem v tem, da ljudem pomagajo izboljšati življenje v

duhovnem smislu. Zgornjo Ambrožovo izjavo lahko navežemo tudi na znane Jezusove besede: »Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je Božjega.« Razumemo jih lahko kot nasvet, naj v posvetnem svetu delamo dobro in si prizadevamo za dobrobit celotne skupnosti, obenem pa živimo po načelih krščanstva in spoštujemo njegove vrednote. Ambroževa podoba krasi tudi našo čebelarstvo domačijo. Naslikal jo je grafični oblikovalec Roland Plut iz Bele krajine. Upodablja moža srednje postave, oblečenega v tuniko in vrhno obleko, na nogah pa ima sandale. Pred prsmi drži križ in škofovsko palico, na kolenu pa ima čebelji panj. Njegove oči so resne, a hkrati dobrodušne. Zdi se, kot da sv. Ambrož razume nepopolnost človeške narave, hkrati pa gleda onkraj proti Gospodu. Ta skromni in pošteni mož nam je zgled pri našem delu s čebelami. Tudi zato se te pri nas dobro počutijo že dolga desetletja. ◆

Viri:

<https://revija.ognjisce.si/svetnik-za-vsak-dan/1487-sv-ambroz>

https://sl.wikipedia.org/wiki/Ambro%C5%BE_Milanski

Panjska končnica o kongresu Svete aliance

Verena Štekar-Vidic

kustosinja Čebelarkega muzeja

verena.vidic@mro.si

Leto 2021 beleži veliko okroglih obletic, ena med njimi je tudi 200-letnica drugega kongresa Svete aliance, ki se je od 10. januarja do 22. maja 1821 odvijal v Ljubljani. Dogodek je bil kasneje ovekovečen tudi na poslikani panjski končnici, ki jo hrani Čebelarški muzej v Radovljici

Aliansa se je osnovala leta 1815, da bi branila evropsko ureditev po Napoleonovem porazu ter obvladala vsakršne revolucionarne poskuse in spremembe v posameznih državah. Podpisali so jo avstrijski cesar Franc I., ruski car Aleksander I. in pruski kralj Friderik Viljem III.

Ljubljanski kongres je bil pravzaprav nadaljevanje kongresa v Opavi leto poprej. Bil je eden največjih dogodkov 19. stoletja na slovenskih tleh. Precej mirno zakotno glavno mesto dežele Kranjske je za nekaj mesecev postalo pomembno evropsko diplomatsko središče. Število prebivalcev se je z 12.000 takrat povečalo s 630 gosti. Poleg ruskega, avstrijskega, neapeljskega in modenskega vladarja so bili tu številni evropski diplomati (pa tudi iz ZDA), visoki častniki, dvorno osebje ter kuharji, slaščičarji, služabniki, zdravniki in celo lovski prijatelji. Njegova glavna zvezda je bil avstrijski zunanji minister Clemens von Metternich. Politično je kongresu z vojaškima posegoma uspelo zaježiti dve revolucionarni vrenji

Poslikana panjska končnica, Trije kongresni vladarji, 1874, les, olje na les, 13 x 28,5 cm, inv. št. ČM 1266

na Apeninskem polotoku, ne pa tudi v Grčiji. Za provincialno Ljubljano je bil dogodek prava osvežitev – obnovile so se marsikatero stavbe in ceste, zaživela je v številnih prireditvah, ki so spremljale kongresno dogajanje. V spomin na veliko zborovanje so ji ostala poimenovanja nekdanjega Kapucinskega v Kongresni trg, Ulica dveh cesarjev in paviljon Francu I. v Mestnem logu ter gostilna Pri ruskem carju za Bežigradom, literarno pa ga je na začetku 20. stoletja v romanu *Izza kongresa* ovekovečil pisatelj Ivan Tavčar. Poslikana končnica je naslikana v baročni maniri z osrednjim motivom treh vladarskih protagonistov kongresa v svečanih opravih, ki se držijo za roke med dvema cvetličnima aranžmajema (na sredini avstrijski cesar Franc I., na njegovi desnici ruski car Aleksander I. in na njegovi levisi sicer na ljubljanskem kongresu odsotni pruski kralj Friderik Viljem III.). Slikarsko jo uvrščamo v skupino podeželskih slikarjev, po motiviki pa med zgodovinske. Razstavljena je na stalni razstavi. Njena posebnost je, da ima na sredini dve manjši žreli. ◆

Foto: Miran Kambič

Nazaj v prihodnost

mag. Štefan Petkovšek

predsednik uprave UPPG

stefan.petkovsek@uppg.si

V tem letu sem ob študiranju več kot 200 člankov na temo Glavarjevega življenja in njegove dediščine potoval v preteklost. Zanimalo me je ne samo, kdo je Glavar bil – njegov značaj, odnos do svojega poslanstva –, ampak tudi, kako se je takrat živelo.

V tem odstiranju življenja v 18. stoletju v Komendi vemo, da je v Komendi živelo nekje 3000 ljudi, večinoma v skromnih prenaseljenih lesenih hišah z nekaj zemljišča v fevdalnem najemu. Podložniki so bili obremenjeni z različnimi davki – v denarju ali v naturalijah. Vasi so bile brez vodovoda in kanalizacije. Strojev za obdelovanje zemlje ni bilo. Poleg kmetov bi srečali še trgovce s konji, tesarje, kovače, lončarje in tkalce. Znanje pisanja in branja je bilo redko. Kranjski jezik ni bil priznan. Uradni jezik je bila nemščina, jezik izobražencev pa latinščina. Zdravljenje bolezni je bilo prepuščeno ljudski iznajdljivosti in modrosti.

V primerjavi z 18. stoletjem je jasno, da smo tehnološko močno napredovali. A v nečem smo si enaki. Ne glede na čas si človek želi isto: varnost, pripadati, ljubiti in biti ljubljen, odkriti smisel življenja. Tudi v 18. stoletju si je človek upravičeno želel boljših pogojev zase in za svoje bližnje. Ne glede na čas velja, da se, ko so osnovne potrebe zagotovljene, odpre prostor za ustvarjalni nemir.

Glavar je to človekovo naravo dobro poznal. Na vse te potrebe je odgovoril, kakor je najbolje mogel. In z današnjo časovno oddaljenostjo moremo reči, da je pri tem dal vse od sebe. Dejaven je bil na mnogih področjih in se izkazal kot nesebičen dobitnik predvsem tistim, ki so pomoč in znanje nujno potrebovali. Nesebičen dobitnik ...

Danes že poznamo močno zdravilo proti sebični, vase zagledani držji. Prostovoljstvo je zdravilo za različne tegobe v skupnosti. Daje nam pogum, da namesto nerganja »manjka nam to in to« pokažemo moči sodelovanja in solidarnosti. Namesto da čakamo, da bi drugi kaj spremenili, izkoristimo svoj čas za to, da sami storimo, mogoče samo majhno spremembo na bolje. Končno nas prostovoljstvo usposablja, da znamo sprejeti in dajati pomoč.

Prostovoljci Ustanove Petra Pavla Glavarja želimo to, kar je Glavar živel, posredovati naprej. Krepiti hočemo

Vodstvo in člani Ustanove Petra Pavla Glavarja ob praznovanju 20-letnice delovanja. Ustanova Petra Pavla Glavarja je bila ustanovljena 23. decembra 1999. Gonilna sila ustanavljanja in 16 prvih let delovanja Ustanove je bila dr. Marta Ciraj (v sredini spredaj).

torej zavest, da prava odgovornost ni samo skrb zase, ampak vključuje tudi občutljivost za potrebe drugih. V našem primeru za našo lokalno skupnost.

Ustanova Petra Pavla Glavarja deluje v občini Komenda in širše že 22. leto na področjih štipendiranja in razvoja talentov mladih. Zagotavljamo humanitarno pomoč. Pripravljamo cikel predavanj Znanje za zdravje in koncerte z znanimi slovenskimi glasbeniki. Radi se pomudimo pri temah, ki terjajo nekoliko več razmisleka – recimo o človekovih pravicah, minevanju in kaj je potrebno za začetek sprememb. Bienalno pripravljamo prireditev »Množimo talente«, kjer se mladi in odrasli občani predstavijo s svojimi veščinami in znanjem.

Osebo s spoštovanjem gledam na Glavarjevo brezkompromisnost in velik čut odgovornosti, ko gre za uresničevanje svojega poslanstva. Čudim se obilici opravljenega dela. Občudujem njegovo podjetnost in sistematični pristop k nalogam. Všeč mi, kako se je vsakega področja delovanja lotil z vizijo razvoja. Znal je prositi za pomoč, predvsem pa je znal pomoč nuditi. Pa vendar se je bolj kot na pomoč drugih zanašal na svoje znanje in sposobnosti. Do svojih podložnikov se ni obnašal oblastno in vzvišeno. Zavzel se je za Slovenca. Ugotavljam, da je bil človek, ki je, namesto da bi obupoval in se pritoževal, raje ustvarjal nove priložnosti – zase in za potrebe ljudi.

V Komendi smo res lahko veseli, da je velika večina Glavarjeve dediščine ohranjene. Zato upam, da se bo čez 300 let še cenil Glavarjev zgled in njegova dediščina. Če ne drugega, upam, da se bo tudi takrat našel nekdo, ki se bo vprašal, od kod kraju ime Komenda in kakšna je zgodba teh starih, kar malo nostalgčnih stavb. Upam, da se bo našel nekdo, ki se

Foto: Mirko Kepić

bo vprašal, od kod ljudem ideja, da se okoli cerkvice v Lanšprežu zasadi 600 starorodnih sadnih dreves. Upam, da se bo o Glavarju v eni sapi govorilo kot duhovniku, gospodarstveniku, pedagogu, andragogu in čebelarju. Ko boste naslednjič prišli v Komendo in šli peš proti vrhu hriba mimo stoletnih stavb in Glavarjeve

lipe, imejte v mislih, da je nekoč iste stopinje delal tudi sam Glavar. Od beneficiata do cerkve in čez prag ... Njegov korak je moral biti trden, odločen, z jasnim poslanstvom, poln vere in požrtvovalnosti ... To je naš Glavar. To je dediščina našega kraja in zgodovina ponosnih Slovencev. ◆

Čebelarjeva opravila v decembru

Franko Dolgan – Narin

franko.dolgan@gmail.com

Decembra čebele mirujejo in potrebujejo mir. Če že ne moremo tudi ta mesec brez čebel, jih opazujemo od daleč, sploh pa na lep, topel, sončen dan, ki ga čebele izkoristijo za čistilni izlet. Če smo na območju medveda, pa preverjamo še električno ograjo. V svojem čebelarstvu opažam, da so vse čebelje družine le ta mesec popolnoma brez vsakršne zalege, se pravi nepokrite in pokrite, družine s starimi ter družine z mladimi maticami. Zato je to priporočljiv čas za zimsko zdravljenje, ki ga ne zamudite, če ga prej še niste opravili. V družinah z reinvazijo varoj pa je čas za dodatno tretiranje. Po navadi se vreme otopli za božično-novoletne praznike in je to idealen čas za tretiranje. V začetku januarja matice znova začno zalegati, vemo pa, da so zdravila najučinkovitejša, če v družini ni zalege.

Nasveti

Čebele mirujejo, čebelarji pa ne smemo, zato ta mesec nadaljujemo prodajo čebeljih pridelkov. Čas za najboljšo prodajo je prav »veseli december«, zato

Izobraževanje (tudi v koronskem času)

Izločeni sati (nepravilno zgrajeni ter nedokončani, poškodovani, propadlih družin, stari, temni, načeti od voščene vešče)

je pametno prav ta mesec oglaševati svoj med na vse možne načine. Kupcu ponudimo pridelke in izdelke v privlačni embalaži z lično, takoj opazno etiketo. O čebeljih pridelkih in izdelkih ter njihovem uživanju obveščajmo vsakogar, ki ga lahko. Ne pozabimo na poslovna darila za svoje večje in redne zveste kupce.

Analizirati moramo minulo čebelarstvo leto, ki pa je bilo skorajda katastrofalno, saj je medu le za vzorec. Zastaviti si moramo vprašanja, kaj bi lahko izboljšali, popravili v svojem čebelarstvu. Zastaviti si moramo tudi načrte in cilje za naslednjo sezono. Seveda nismo pozabili pravočasno prijaviti število čebeljih družin v register.

Izberimo družine, iz katerih bomo naslednjo sezono vzrejali matice in nove družine. Ne pozabimo tudi vzreje trotov, ki morajo tudi biti iz dobrih družin.

Priskrbimo si ves material za delo s čebelami v naslednji sezoni, kot so žica in žeblički za žičenje satnikov. Nabavimo ali izdelamo nove satnike ali prekuhamo in razkužimo stare, če se nam jih je nabrala zadostna količina. Shranimo rezervne sate ter zamenjamo staro ali poškodovano satje.

Čebelarški pribor in orodje je treba prav tako očistiti. Opravilo izvedemo zunaj čebelnjaka.

Foto: Franko Dolgan

Foto: Franko Dolgan

Kontrola elektro mreže – paziti, da ni stika s travo ter s snegom.

Izobraževanje

Izobraževati se moramo celo leto, zimski meseci pa so kot nalašč za pridobitev dodatnega znanja, ki ga bomo uporabili v naslednji sezoni. Pred nami je nekaj dolgih in mrzlih zimskih mesecev, zato se bomo poglobili v nabiranje čebelarkega znanja. Če bomo uporabili kakšno novo metodo oziroma način čebelarjenja, si moramo narediti načrt, kako to izvesti, in nikakor ne na vseh družinah, ampak izberemo le določeno število družin. Začetniki, ki še nimate mentorja, si ga poiščite, kajti z njim je čebelarjenje lažje, hitreje boste pridobili znanje. Vključite se v čebelarstvo društvo, ki deluje na vašem območju, udeležujte se predavanj, ki jih organizira ČZS ali čebelarstvo društvo, na spletu ali v živo ...

Ekološko čebelarstvo

Dokler nimate certifikata za ekološko čebelarstvo v rokah, pa četudi čebelarite na ekološki način, vaš med ni ekološki! Če ga potrošnikom prodajate kot ekološkega, jih zavajate, kar pa je kaznivo. Postopek preusmeritve v ekološko čebelarjenje se začne s prijavo v sistem kontrole ekološkega kmetijstva/čebelarstva. Prijavite lahko primarno pridelavo in predelavo. Za leto 2022 je prijavo treba oddati do konca letošnjega leta (31. decembra). V Sloveniji kontrolo opravljajo štiri neodvisne, pooblašene in akreditirane kontrolne organizacije. Izberete eno, ki bo potem vsako leto preverjala vaše čebelarstvo. Podrobnejše informacije lahko pridobite na ČZS ter podstrani spletne strani ČZS Ekološki čebelarji.

Povzetek

S tem člankom se zaključuje moje pisanje mesečnih opravil. S pisanjem sem skušal prikazati svoj način čebelarjenja z upoštevanjem ekoloških načel. Ker pa so navodila namenjena predvsem začetnikom, vem, da

V zimskem času kontrola elektromreže, pastirja ter solarnega modula.

nisem mogel zadovoljiti vseh bralcev. Problem je tudi omejitev števila besed in posledično vsebine v članku. Čebelarstvo pa je tako obsežno, da se lahko pišejo knjige. Vsak čebelar ima svoj način dela s čebelami. Ste pa z mesečnimi opravili spoznali, da se ekološko čebelarjenje bistveno ne razlikuje od konvencionalnega. Biologija čebel je ista, večidel pa tudi tehnologija čebelarjenja. V ekološkem čebelarstvu uporabljamo:

- ekološke satnice s certifikatom (svoj vosek lahko uporabite šele, ko ste iz čebelarstva izločili ves neekološki vosek),
- zdravila za zatiranje varoj, ki so dovoljena za uporabo v ekološkem čebelarstvu (sredstva na osnovi učinkovine oksalne, mravljinčne ali mlečne kisline ter timola),
- ekološki sladkor za jesensko dokrmitvev družin,
- panje iz naravnih sestavin (les).

Maticam je prepovedano prirezovanje kril. Za premike čebel na pašo moramo predhodno javiti ter dobiti odobritev od izbrane kontrolne organizacije za ekološko čebelarstvo. Postavitev čebel je nedovoljena na neprimernih območjih za ekološko čebelarstvo. Upoštevati je treba zakonodajo oziroma uredbe ter Pravilnik o ekološki pridelavi in predelavi kmetijskih pridelkov oziroma živil.

Zahvala

Bralkam in bralcem se zahvaljujem za vsa vprašanja, komentarje, predloge, pa tudi kritike. Zahvaljujem se uredniku, lektorici ter uredniškemu odboru *Slovenskega čebelarja* za pomoč, popravke ter usmeritve pri pisanju mesečnih opravil. Ob koncu leta vam želim srečen in vesel božič ter novo leto. V prihodnjem letu vam želim uspešno prezimitev čebel ter obilno medenje. Nasledniku pisanja navodil pa želim srečo pri izbiri tem in idej za pisanje. Naj medi! 🍯

Praznovali smo 100 let organiziranega čebelarstva na Ponikvi

V nedeljo, 5. septembra 2021, smo s slavnostno akademijo svečano obeležili 100 let organiziranega čebelarstva na Ponikvi. Zaradi zaostrenih epidemioloških razmer so se prireditve lahko udeležili samo povabljeni gostje, predvsem tisti, ki so poleg naših čebelarjev darovali za žebličke za nov prapor. Svečana govornika sta bila župan Občine Šentjur mag. Marko Diaci in predsednik ČZS Boštjan Noč, uvodno besedo pa je imel predsednik ČD Ponikva Slavko Špur. Sledila sta razvitje novega prapora in predstavitev zbornika, v katerem je opisano delovanje čebelarjev v preteklih 100 letih. Predsednik ČZS Noč je ČD Ponikva izročil najvišje priznanje ČZS, to je odličje Antona Janše I. stopnje. ČD Ponikva je ob tej priložnosti tudi podelilo odličja Antona Janše III. in II. stopnje. Slednja so prejeli: Slavko Dobrajc, Franc Kovač, Andrej Palčnik, Janez Petauer, Dejan Podkrajšek, Jože Strašek, Jože Šibal in Jože Žogan. Prireditve so se poleg predstavnikov bližnjih čebelarskih in drugih krajevnih društev udeležili še predstavniki ČD Lendava in predstavnik ČD Šmihel iz Avstrije. Vsi navedeni so prejeli tudi posebno pisno zahvalo za prispevek k razvoju in promociji čebelarstva.

Za nov prapor, ki smo ga ob tej priložnosti razvili, so donatorji prispevali 76 zlatih in 10 srebrnih žebličkov, ČZS in Občina Šentjur pa sta prispevali spominski trak. Osrednji motiv na sprednji strani prapora je čebela na cvetlici velikonočnici (zaščitena cvetlica, katere rastišče je na Ponikvi), na zadnji strani pa satni relief

Foto: Slavko Špur

Razvitje novega prapora ČD Ponikva

Slovenije, na njem pa zaščitnik čebelarjev sv. Ambrož. Ob tej priložnosti smo izdali zbornik, v katerem so poleg zgodovine čebelarstva v našem kraju predstavljena še vsa čebelarstva članov našega društva. Več podrobnosti najdete na spletni strani društva (www.cd-ponikva.si). Naj medi!

Slavko Špur, predsednik ČD Ponikva

Čebelarski bonton

V zadnjih letih je poleg porasta čebelarjev opaziti tudi vedno večjo aroganco do sočebelarjev ter neupoštevanje čebelarskih društev kot upravljavcev pašnega reda.

Čebelarsko društvo oz. čebelarji, zadolženi za pašni red, poznajo lastnike zemljišč, čebelarje na območju in področne mikroklimatske razmere. Zato naj bi le redkokateremu čebelarju, ki je želel pripeljati čebele na kostanjevo pašo, zavrnilo namestitev. Tu govorimo o civiliziranih čebelarjih, ki jemljejo čebelarsko društvo kot posrednika, ki bo uredil stojišče v času paše tudi v bližini stacionarnih čebelarjev. Saj bo najbrž, ko medi in ob profesionalnih postopkih prevoznikov, lahko na neki površini tudi več čebeljih družin.

Na drugi strani se srečujemo z neodgovornim ter arogantnim obnašanjem čebelarjev, ki imajo na našem območju stalno ali občasno nameščene panje. Žal bi v nekaterih primerih lahko njihovo obnašanje primerjali z razmerami, ki jih opažamo s strani zanikovalcev korone. Imamo glasne arogantne čebelarske »strokovnjake«,

zanikovalce pravilnika o pašnem redu, ki na svoje zemljišče v času paše pripeljejo še prijatelje čebelarje. Na mestu je vprašanje, ali nekateri lastniki čebel sploh vedo, da čebele letijo. Drugi pod pretvezo plačila članarine društvu prosto premikajo čebelje družine po sicer uradnih stojiščih na najetih zemljiščih. Stojišča se lahko registrirajo brez vednosti lokalnega društva, čebelarjev in ne glede na oddaljenost od stacionarnih čebeljakov ter pri tem žal prezrejo obstoječa stojišča potrjenega pašnega reda.

Lokalni čebelarji smo promotorji čebelarstva na določenem območju. Skrbimo za izobraževanje in ozaveščanje na temo varovanja okolja in življenja čebel. Predvsem pa smo brezplačen marketing za večje pridelovalce čebeljih pridelkov. Katero napredno tržno naravnano podjetje bi si za božjo voljo želelo uničiti zastoj reklamo?

Vsekakor bi bilo modro razmisliti o dodatni temi za obvezno izobraževanje, to je čebelarski bonton.

Peter Uršič, predsednik ČD Dolsko

Dobili smo nove čebelarske mojstre

Konec avgusta 2021 so na ČZS potekali praktični izpiti za čebelarske mojstre. Osem kandidatov je pod strogim očesom izpitne komisije dokazovalo svoje mojstrske spretnosti in znanje s področja čebelarstva in si na koncu zaslužen pridobilo naziv čebelarski mojster.

V Sloveniji se mojstrski izpiti izvajajo že vse od leta 2000 za različne mojstrske nazive. Naziv čebelarski mojster se je kot zadnji pridružil mojstrskim izpitom, in sicer je bil prvi vpis možen v letu 2012. Doslej se je k temu mojstrskemu izpitu prijavilo skupaj 30 kandidatov, od teh si je mojstrsko spričevalo pridobilo že 22 kandidatov.

Kandidati morajo na mojstrskem izpitu, sestavljenem iz štirih delov, dokazati praktična, strokovnoteoretična znanja, znanja iz pedagogike in andragogike ter znanja, ki so nujno potrebna za vodenje obratovalnice oziroma podjetja. Vse izpitne obveznosti morajo kandidati opraviti v roku treh let od pristopa, v povprečju pa mojstrski izpit zaključijo v enem letu.

Svoja praktična znanja pa so kandidati dokazovali v dveh delih, z mojstrskim izpitnim delom in delovnim preizkusom. Mojstrsko izpitno delo kandidati začnejo opravljati že mesec ali dva pred končnim izpitom, ko oddajo obsežen vsebinski predlog mojstrskega izpitnega dela za obvezno in izbirno nalogo, ki ju izvajajo v svojem čebelnjaku ob nadzoru člana izpitnega odbora. Ko uspešno izvedejo mojstrsko izpitno delo v svojih čebelnjakih, pa na Čebelarski zvezi opravljajo še delovne preizkuse z zagovorom. Kandidati so morali na izpilih pokazati veliko znanja in spretnosti, vse skupaj pa so

Novi čebelarski mojstri s člani izpitne komisije

spremljali in ocenjevali člani izpitnega odbora za naziv čebelarski mojster, ki so imeli vse prej kot lahko delo.

Na koncu izpita so člani izpitnega odbora v sestavi dr. Janko Božič, Silvo Posl, Danijel Šavli in Marko Hrastelj s ponosom podelili naziv čebelarski mojster vsem osmim kandidatom, saj so se na izpilih odlično izkazali.

Suzana Kljun, Obrtna zbornica Slovenije

Foto: Suzana Kljun

Odprto Medgeneracijsko središče Horjul

Foto: Peter Kavčič

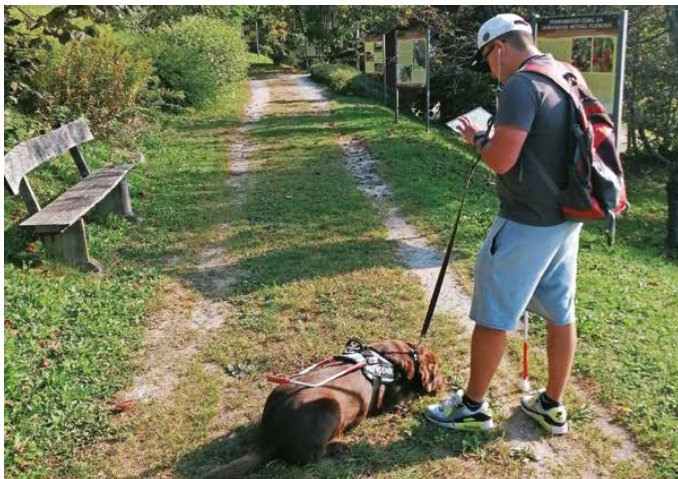
Junija 2021 so v Horjulu odprli medgeneracijsko središče, ki vsebuje tudi čebelarsko učno pot čebelic Julke. Horjulska čebelica Julka obiskovalce vodi po učni poti, ki opisuje pomen in življenje čebel. Na 12 informativnih tablah, postavljenih ob poti, spoznavajo

čebelarstvo na Slovenskem, njegovo zgodovino in značilnosti lokalnega čebelarjenja ter kako čebele s svojim delom bistveno pripomorejo pri oprraševanju rastlin in s tem poskrbijo, da imamo na naših mizah lokalno pridelano hrano. Čisto od blizu si lahko ogledajo šolski čebelnjak, v katerem učenci OŠ Horjul pod mentorstvom izkušenih čebelarjev vsako leto pridelajo med za tradicionalni slovenski zajtrk, ki ga razdelijo med otroke v šoli in bližnjem vrtcu. Pot vodi tudi mimo nasada sadnega drevja in medovitih rastlin, kjer šolski otroci spoznavajo tudi urejanje vrta. Ob sadovnjaku, zadaj za šolo, stoji tudi zunanja učilnica – velik lesen paviljon šesterokotne oblike. Središče ima tudi igrala za najmlajše, zunanji fitness, športno igrišče. Središče sta odprla župan Janko Prebil in predsednik ČZS Boštjan Noč.

Peter Kavčič

Na Čebelarški zvezi Slovenije smo odprli učno pot, prilagojeno za slepe in slabovidne

Foto: Barbara Dimc

Slabovidna oseba na učni poti z uporabo elektronske tablice

V petek, 5. novembra 2021, smo pri Čebelarškem centru Slovenije odprli učno pot, ki je prilagojena za slepe in slabovidne.

Slovenija je v svetu znana kot čebelarska dežela, ki je dala svetovnemu čebelarstvu izjemen prispevek. Slovensko čebelarstvo je v marsičem posebno – imamo kranjsko čebelo in svojevrsten AŽ-panj, čebelnjake in panjske končnice, pečemo medenjake, izdelujemo izdelke iz lecta itd. Zato ni presenetljivo, da čebelarški turizem postaja ena pomembnejših panog slovenskega zelenega turizma. Povezovanje partnerjev v projektu Čebelja pravljica pripoveduje je omogočilo oblikovanje in razvoj inovativnega turističnega proizvoda, ki bo povezal Čebelarški center na Brdu pri Lukovici in Rajhovo domačijo v Dolu pri Ljubljani, dve pomembni turistični točki na območju LAS Srce Slovenije. Projekt je omogočil nadgradnjo čebelarske učne poti Čebelarške zveze Slovenije pri Čebelarškem centru Slovenije za slepe in slabovidne s pomočjo elektronskih tablic in hkrati inovativen pristop Gostišča pri Čebelici, ki bo s pomočjo elektronske tablice slepim in slabovidnim omogočil

Projekt sofinancirata Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (Evropa investira v podeželje) in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja RS 2014–2020.

Ambroževe svete maše po Sloveniji

Ambroževa maša ČD Radeče, ČD Šentjanž in ČD Sevnica: 4. decembra ob 11. uri v cerkvi Svetih treh kraljev na Brunku nad Radečami.

Ambroževa maša ČD Stična: 5. decembra 2021 ob 10. uri v baziliki Žalostne Matere Božje v Stični. Omogočen bo prenos v živo na Facebooku.

Učno pot smo javnosti predstavili skupaj z ministrom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Janezom Ciglerjem Kraljem.

Foto: Marko Boriko

samostojno naročanje hrane in pijače iz ponudbe. Elektronske tablice smo razvijali skupaj s podjetjem 4Web, ki je razvilo tako imenovano čutno knjigo, s katero se bodo slepi in slabovidni samostojno lahko podali na pot okoli Čebelarškega centra Slovenije in se okrepčali tudi v našem gostišču.

Na ta posebni dan nas je obiskal tudi minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Janez Cigler Kralj, ki smo mu predstavili svoje delo z vključevanjem ranljivejših skupin v čebelarstvo. Minister je z navdušenjem sprejel naše dosedanje delo in poudaril, da so možnosti za nadaljnja sodelovanja z ministrstvom odprta, in Čebelarško zvezo Slovenije povabil, da se ponovno čimprej sestanemo in konkretiziramo možnosti za nadaljnje projekte, ki vključujejo ranljivejše osebe.

Za ogled učne poti je potrebna predhodna najava na tel.: 041/370 409 ali barbara.dimc@czs.si. Na voljo so tri elektronske tablice.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

17. čebelarška sveta maša ČZ Sa-Ša in ČD Gornji Grad v čast našemu zavetniku sv. Ambrožu: 5. decembra 2021 ob 10. uri v romarski cerkvi Marije Zvezde v Novi Štifti pri Gornjem Gradu.

Ambroževa maša ČD Loška dolina, Stari trg: 5. decembra 2021 ob 10. uri v cerkvi svetega Jurija v Starem trgu pri Ložu.

Ambroževa maša ČD Šenčur: 12. decembra 2021 ob 10. uri v cerkvi svetega Jurija v Šenčurju. Brez druženja po sveti maši.

Paviljon Medena zgodba potuje po Sloveniji

Paviljon Medena zgodba se je podal na pot v mesecu februarju in je gostoval že v številnih krajih po Sloveniji. Lahko smo ga videli v Lendavi, Murski Soboti, Gornji Radgoni, Ptuju, Lovrencu na Pohorju, Dobrni, Šoštanju, Šmartnem pri Litiji, Ljubljani, Brdu pri Kranju, Kranju, Medvodah, Horjulu, Logatcu, Kočevju, Ilirski Bistrici in na avstrijskem Koroškem. Številne osnovne šole in posamezniki so si lahko ogledali paviljon in se seznanili z zanimivimi in poučnimi vsebinami, ki jih ponuja. Naj spomnimo, da je paviljon prevozni čebelnjak, namenjen izobraževanju, predstavitvi in promociji slovenskega čebelarstva ter medenih izdelkov. Opremljen je z najsodobnejšo video in zvočno tehniko. V čebelji svet nas popelje s pomočjo vida, vonja, tipa in na koncu tudi okusa, s prav posebno medeno postajo. Polovica notranjega dela paviljona je namenjena predstavitvi čebeljih panjev in tehnologije pridelave medu. V panjih so prikazane čebele s prav posebnimi video vsebinami, ki so nameščene v satih. Pod panjem je nameščena čebelarstva tehtnica z vremensko postajo in videonadzorom zunanosti paviljona. V nadaljevanju so predstavljeni točenje medu, skladiščenje medu in tudi njegovo pakiranje po vseh standardih varne in zdrave pridelave hrane. Poudarjene so tudi ključne informacije o čebelah in čebelarstvu. Drugi del notranjosti paviljona je namenjen predstavitvi vseh čebeljih pridelkov. Poleg prodajnega pulta je prostor za pokušanje različnih vrst medu. Za ta namen

je bila razvita prav posebna degustacijska medena postaja, kakršne do sedaj še ni bilo. Zanimiv in privlačen je tudi zunanji del paviljona. Poleg medene postaje so nameščene tablice, na katerih so predstavljeni vrste medu, vsi čebelji pridelki, naša avtohtona kranjska čebela in pomemben segment našega čebelarstva – apiterapija. Na drugi strani paviljona so na časovnem traku predstavljeni poudarki o zgodovini čebelarstva. Tradicionalnost slovenskega čebelarstva je prikazana s poslikavo panjskih končnic in pročelij AŽpanjev. Najmlajši pa bodo s pomočjo didaktičnih iger spoznavali ključne posebnosti o čebelah. Paviljon Medena zgodba obiskovalca ne pušča ravnodušnega, ne podnevi in tudi ne ponoči, saj poseben osvetlitveni ambient poudari medene kapljice v satju, ki so nameščene na zunanosti paviljona, pa tudi motive, vgravirane v steklu, ki so v notranjosti paviljona.

V naslednjem letu je predvideno, da bi paviljon gostoval tudi izven meja Slovenije, da lahko pokažemo ta izjemno zanimivi prevozni čebelnjak tudi v svetu, saj je čebelarstvo del kulturne dediščine, ki jo moramo ohranjati in razvijati. **Če bi želeli paviljon predstaviti v svojem kraju, lahko termin rezervirate na 041/370 409 ali barbara.dimc@czs, kjer se dogovorite za vse podrobnosti glede najema. Najem paviljona je brezplačen. Zagotoviti je treba samo prevoz do dotične lokacije in nazaj ter zanj skrbeti kot dober gospodar.**

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Strokovni posvet o vsebnosti vode v medu preko spleta

Vsebnost vode v medu je osnovni parameter kakovosti medu. Slovenski med najpogosteje vsebuje do 16 % vode. Kaj se zgodi, če je vode preveč, in v katerih primerih je vode več v medu, bomo spregovorili na strokovni razpravi, ki bo **6. decembra**

2021 ob 17.30 na Zoomu. Na strokovni razpravi bodo sodelovali čebelarji: Marija Sivec, Blaž Ambrožič, Mitja Zupančič in Vlado Auguštin, svetovalec JSSČ za tehnologijo, ter prof. dr. Mojca Korošec in dr. Janko Božič z Biotehniške fakultete

Univerze v Ljubljani. Za prijavo skenirajte kodo QR. Prijave sprejemamo do 6.

decembra do 9. ure. Vljudno vabljeni!
Dr. Andreja Kandolf Borovšak,
svetovalka JSSČ

»Prijava«

Popravek kod QR iz SČ 11/2021

Zaradi težav z delovanjem kod QR objavljenih v SČ 11/2021 jih objavljamo ponovno v pravilni obliki.

Uredništvo

»Video odbira«

»Video strup«

»Video umeščanje čebel«

»Video nabava«

»Video prevešanje«

»Video zamenjava«

»Video FFS«

»Deklaracija«

»Büchler«

»Poročilo 2021«

»Razpis«

»Raziskava alergije«

Obesek Bodi kot čebela ali Bee good

Na voljo je nov »energijski« obesek Bodi kot čebela ali Bee good – kot verižica ali kot zapestnica. Obesek je glinen in vsebuje s posebnim postopkom pridobljeno »pozitivno energijo« za dobro počutje. »Energija« čebelice na obesku v vaše življenje prinaša modrost, organiziranost, urejenost, marljivost, delovne in socialne vrednote – skratka vse to,

kar poseblja čebelo in njeno družino. Čebelica na obesku je izpeljanka iz logotipa za svetovni dan čebel, ki je namenjen ohranjanju in varstvu čebel ter drugih oprasovalcev in smo ga prvič obeleževali 20. maja 2018 na pobudo Slovenije. Verižica ali zapestnica *Bodi kot čebela* ali *Bee good* je v darilni embalaži odlično darilo z dodano vrednostjo za družinske člane, za zaposlene ob novem letu, za otroke ob Miklavžu, Božičku ... Čebelica ima prav poseben pomen in »energijo«.

Cena 10 EUR + poštni stroški.

Naročila na: ines.zunic@czs.si.

Tajništvo ČZS

Svetovanja terenskih svetovalcev v decembru

Terenski svetovalci v čebelarstvu opravljajo zadnja svetovanja v letu 2021. S tem se zaključuje tudi letošnja čebelarska sezona in začenejajo priprave na prihodnjo sezono. Pri pripravah se nam postavi kakšno vprašanje, ki ga lahko skupaj s terenskim svetovalcem odpravimo.

Tako vam v tem času lahko svetujejo s področij spremljanja in ugotavljanja odpada varoj, vodenja čebelarske dokumentacije in urejenosti prostora v čebelnjaku ter drugih prostorov, ki jih uporabljamo pri čebelarjenju. Predvsem pa so vam na voljo glede terenskih analiz medu

in pravilnega označevanja čebeljih pridelkov. Skupaj tako preverite točnost podatkov na nalepkah, s katerimi označujete čebelje pridelke. Pri svetovanjih je treba izpolnjevati pogoj PCT.

Tomaž Samec, svetovalec JSSČ

Urniki usposabljanj v decembru

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti izkaznico ČZS! Udeležba na dogodku (z izjemo spletnih predavanj) bo možna za osebe, ki izpolnjujejo pogoj PCT oz. pogoje tedaj veljavnega odloka o začasni omejitvi zbiranja. Na posamezno spletno predavanje se lahko prijavite v spletnem obrazcu na povezavi pri posameznem predavanju. Za izvedbo posameznega predavanja mora biti prijavljenih najmanj 30 oseb. Na posamezno predavanje lahko sprejmemo do 100 oseb. **Ob vstopanju v Zoom morate obvezno vpisati veljaven elektronski naslov ter ime in priimek (uradno) ter ostale podatke. Brez teh podatkov ne moremo zabeležiti udeležbe v sistem vodenja evidence o opravljenih usposabljanjih!** Pridržujemo si pravico, da iz objektivnih razlogov urnik naknadno dopolnimo, spremenimo ali usposabljanja nadomestimo s spletnimi predavanji. Redno spremljajte posodobitve urnika usposabljanj na spletni strani ČZS.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
8. dec.	17.00	Priprava čebeljih pridelkov za prodajo in čebelarske zakonodaje s področja prodaje in trženja	Tina Žerovnik	Čebelarski dom Šmarje pri Jelšah	ga. Žerovnik, tina.zerovnik@czs.si
9. dec.	9.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	dr. Andreja Kandolf Borovšak	spletno predavanje po Zoomu	https://forms.gle/9CNaFvNKwH9L6k4D8
9. dec.	17.00	Apiterapija*	Franci Šivic	Hiša kranjska čebela, Mestni trg 2, Višnja Gora	ga. Peunik Okorn 041/967 964, info@hkc.si
9. dec.	18.00	Uporaba spletnih aplikacij v čebelarstvu	Simon Golob	spletno predavanje po zoomu	https://forms.gle/pgeL3H4u316tWXnCA
14. dec.	17.00	Priprava čebeljih pridelkov za prodajo in čebelarske zakonodaje s področja prodaje in trženja	Tina Žerovnik	Občinska kulturna dvorana Puconci	g. Car, 041/330 669
16. dec.	16.00	Možnosti pridobivanja in črpanja nepovratnih sredstev	Tina Žerovnik	spletno predavanje po Zoomu	https://forms.gle/qWxVN7WC7vhWD8Zq9

* Javno naročilo za izvedbo usposabljanja v čebelarstvu

Vabilo na dan čebelarstva

V petek, 3. decembra 2021, vas vabimo na tradicionalni posvet ob dnevu čebelarstva, ki bo potekal ob 15. uri na Čebelarški zvezi Slovenije. ČZS, JSSČ, vsako leto tradicionalno organizira dogodek o čebelarstvu. To je odlična priložnost za spoznavanje dobrih praks čebelarstva in možnosti, ki nam jih ponuja tovrstna dejavnost. **Program:**

- Uvodni pozdrav – Boštjan Noč, predsednik ČZS;
- Pomen odgovornega turizma za vključujočo rast – Maša Klemenčič, Slovenska turistična organizacija;

- Okrogla miza županov prejemnikov čebelam najprijaznejših občin v letih od 2011 do 2021;
- Razglasitev in predstavitev čebelam najprijaznejših občin v letu 2021;
- Predstavitev medenih pijač v povezavi s čebelarstvom – družinsko čebelarstvo Kojek;
- Predstavitev in razglasitev posebnih izvirnih starih čebeljakov – prof. dr. Borut Juvanec, inštitut za arhitekturo in prostor;
- Razglasitev in podelitev

priznanj sodelujočim na natečaju strokovne in promocijske čebelarstva literature, izdane v Sloveniji med letoma 2019 in 2021, in predstavitev recenzije izbrane literature – Vladimir Fajdiga;

- Skupna kmetijska politika na področju čebelarstva po letu 2021 – MKGP, g. Branko Ravnik, direktor direktorata za kmetijstvo
- Predstavitev dobre prakse čebelarstva – Hiša kranjske čebele.

Vabljeni!

Čebelarstva Slovenije

Prihaja mesec obdarovanj ...

Vsi radi koga presenetimo s kakšnim skromnim darilom ali pa si privoščimo kakšno malenkost tudi zase. Zato smo na ČZS v svojo ponudbo dodali aluminijaste steklenice za vodo ali za vaš najljubši napitek. Steklenica ga sprejme 750

ml in je v zeleni ali modri barvi, potiskana z logotipom ČZS. Cena steklenice je 10,00 EUR + poštni stroški. Vsi člani ČZS imajo pri nakupu 10 % popusta. **Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si.** Tajništvo ČZS

Decembrska ponudba – AKCIJA

Decembra imamo na Čebelarški zvezi Slovenije v **akcijski ponudbi** naslednje artikle. Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si. **Pri nakupu trgovskega blaga imajo člani ČZS 10 % popusta.**

Kapa z vezenjem: 9,90 EUR
-10% = 8,90 EUR

Dežnik: 8,80 EUR
-10% = 7,92 EUR

Telovniki: 35,20 EUR
-10% = 31,68 EUR

Brošura Pridelava in predelava voska: 4,34 EUR
-10% = 3,90 EUR

Knjiga Monografija o organiziranem slovenskem čebelarstvu: 35,00 EUR
-10% = 31,50 EUR

Tablica o pomenu čebel

Najpomembnejše poslanstvo čebeljega rodu je oprashaevanje različnih rastlin. Narava nagrajuje čebele za njihovo delo z medicino in cvetnim prahom ter tako omogoča njihov razvoj in obstoj ter razširjanje rastlinskih vrst. Med žuželkami, ki oprashaevajo rastline, so na prvem mestu prav čebele. Da bi širši javnosti predstavili pomen čebel pri

pridelavi hrane, smo na ČZS napravili tablico, ki na to opozarja. Glede na interes in povpraševanje društev po promocijskih tablicah so sedaj na voljo tudi kot prodajno blago. Tablica je velika pribl. 20 x 18 cm. Cena tablice je 3,20 EUR ter strošek pošiljanja po pošti. **Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si.** Tajništvo ČZS

Mali oglasi

PRODAM

Svež zamrznjen cvetni prah, pakiran po 40 dag (Turjak), tel.: 041/698 103.

Cvetni prah osmukanec, očiščen, svež, zamrznjen ali posušen, popust za večje količine, možna dostava ali pošiljanje po pošti (Bela krajina), tel.: 040/845 113.

Akacijev, cvetlični, lipov, kostanj in gozdni med ter matični mleček, tel.: 041/587 573.

Štiri AŽ-panje 12-satarje, tel.: 041/686 436.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih, skupaj s panji, tel.: 041/858 736, 07/495 76 45.

Čebelje družine na 7 ali 9 AŽ-satih, očiščene varoj, z letošnjimi maticami, na voljo aprila, tel.: 041/597 760.

Lipove AŽ-satnike, šestkrat vrta-ne, lahko zažičene in s satnico, ter zaboje za roje, možna menjava za vosek, tel.: 031/753 345.

Čebelnjak z 12 panji in kompletno čebelarstvo opremo, ugodno, tel.: 031/380 674.

12 panjev in kompletno čebelarstvo opremo, ugodno, tel.: 031/380 674.

AŽ-panje, 10-satne z visoko podnico in vsemi pripadajočimi deli, satniki, pitalnikom, izolacijsko peno, testnim vložkom, možnost notranjega osmukalnika, tel.: 031/694 913.

Lesene AŽ-panje (dvoetažne 11 + 3), sublimator za oksalno kislino, električni grelec za med (10 stopenj gretja, 2300 W, dolžine 80 cm), tel.: 051/855 070.

Točilo, samodejno, šestsatno, tel.: 031/435 469.

35 nakladnih panjev, naseljenih, odvoz se lahko po želji odloži na konec akacijeve paše, tel.: 041/704 233.

Novo AŽ-panje 7S in 10S, tudi trietažne, ter sublimator in ometalnik, možna menjava za izdelano satje, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

KUPIM

Pet rabljenih AŽ-panjev 10S, tel.: 041/698 103.

Prevozni čebelnjak nekje do 20 panjev, tel.: 040/673 550.

Izdelava prevoznih čebelnjakov

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si
info@cebelnjaki.si
Telefon: 031 681 589

KUNSTELJ

Miha Kunstelj s. p., inž. Jože Kunstelj s. p.
Zavrti 41, 1234 Mengeš
Tel.: 031/352 797, 01/723 70 27

www.apikunst.si / jm-kunstelj@amis.net

Čebelarji jopiči, kombinezoni, rokavice, klobuki, kape ...
Proizvodnja čebelarstev točil (inox in PE-posoda)
Motorji (80 in 110 W), ročni pogoni, posode za med
NOVO: kape s svetilko in povečevalom

ČEBELARSTVO PISLAK BALI

Apāče 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

Vsem čebelarkam in čebelarjem želimo medeno, zdravo in uspešno novo leto 2022!

Obveščamo vas, da izdelujemo satnice vseh dimenzij iz vašega voska.

031/734 905 • info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si

Ambrožev ples 2021 – ODPOVEDANO

Obveščamo vas, da smo se na Čebelarški zvezi Slovenije, po priporočilih NIJZja v zvezi s širjenjem koronavirusa, odločili, da letošnji Ambrožev ples, ki bi se odvijal 10. decembra 2021, odpovemo. Ohranjamo upanje, da naslednje leto Ambrožev ples bo in da se takrat vidimo v čim večjem številu. Tajništvo ČZS

Privabimo čebele s semenskimi vrečkami Semenarne Ljubljana

Pri testiranju na selekcijsko poskusnem polju Semenarne Ljubljana na Ptujju so od cvetlic največ opravevalcev privabile sončnice in cinije.

Semenarna Ljubljana, d.o.o.,
Bratislavska cesta 5, 1000 Ljubljana

Pametna čebelarstva GSM tehtnica
www.NajMedi.si

Akcija: 330 €

Vključuje 12 mesečno naročnino

Spoznajte BeeConn

Brezžična nadzorna naprava
za spremljanje dogajanja v
vašem čebelnjaku

www.beeconn.si | info@beeconn.si | 03/567 07 34

www.cebelskaoprema.si

REŠKA CESTA 18A ~ PRESTRANEK
PON-PET 8-16 h ☎ 031 339 287

5 % pop. za člane ČZS ob got. nakupu nad 100 eur

ZVEZA ČEBELARSKIH
DRUŠTEV SRBIJE
www.spos.info

XIII. DRŽAVNI ČEBELARSKI SEJEM 12.-13. februar 2022.

HALA 2 BEOGRAJSKEGA SEJMA

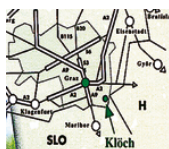
Dodatne informacije poiščite na spletni strani:
[www.https://spos.info/xiii-drzavni-pcelarski-sajam-konacni-program/](https://spos.info/xiii-drzavni-pcelarski-sajam-konacni-program/)

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75 | 8493 Klösch, Avstrija
Telefon & faks: +43 (0) 3475/2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas:
Ponedeljek-petek: 8.00-12.00, 13.00-18.00
Sobota: 8.00-12.00

Jezik za sporazumevanje: nemščina in slovenščina.
Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
Logar trade, d. o. o., iz Šenčurja in
Jana posredovanje, zastopanje, Maribor.

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom!
Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi svojega voska ali starega satja! Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Garantiramo razkuževanje s paro.
- Zelo ugodno razmerje med količino in kakovostjo.
- Po želji izdelujemo satnice vseh debelin in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Velika izbira pripomočkov za čebelarjenje.

durch die Austria Bio
Garantie kontrollierter Betrieb

Logar

ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle.

DELOVNI ČAS TRGOVINE

PONEDELJEK - PETEK:

09.00 - 12.00
13.00 - 16.00

SOBOTA:

V DECEMBRU ZAPRTO
03. IN 04.01.2022 ZAPRTO

RAZLIČNI MODELI GRELCEV
ZA SEGREVANJE MEĐU

HONEYTHERM - SISTEM ZA TOPLJENJE
IN FINO ČIŠČENJE MEĐU

PESTRA PONUDBA MODELOV
ZA VLIVANJE SVEČ

ČRPALKA ZA MED

POLNILNA NAPRAVA
ZA MED

TOPLOTNA OMARA ZA
DEKRISTALIZACIJO MEĐU, NERJAVEČA

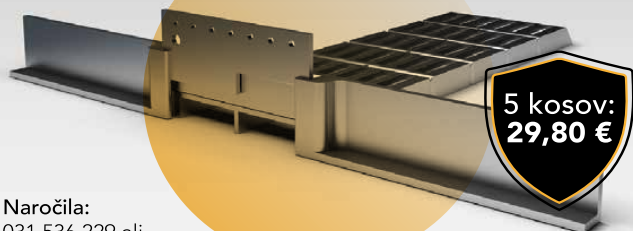

LOGAR TRADE D.O.O.
POSLOVNA CONA A 41
SI-4208 ŠENČUR

☎ 04 25 19 410
✉ info@logar-trade.si
www.logar-trade.si

Naročeno vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

ČEBELJI KORIDOR ZA PREPREČEVANJE ČEBELJEGA ROPA

5 kosov:
29,80 €

Naročila:
031 536 229 ali
www.cebelykoridor.si

Zmagovalec natečaja najboljšje tehnološke rešitve 2021

Čebelarstva tehnika
Meritve teže vsako uro
Sistem proti kraji (GPS)
Zaznavanje rojenja

Dostop do meritev znotraj istega čebelarskega društva ali javno!

www.BeeScales.io 031 536 229

Čebelarški center Gorenjske v Lescah, Rožna dolina 50a, vam omogoča:

- izdelavo satnic iz vašega voska,

- odkup voska,

- nakup AŽ- in LR-satnic.

Vse informacije dobite na: www.cricg.si ali 031/628 499

TRADICIONALNA IZDELAVA VSEH VRST AŽ-PANJEV
NAJBOLJŠI SLOVENSKI SMREKOV LES
ROGLJIČENI (CINKANI) SPOJI

www.krze.si

PRI ENKRATNEM NAKUPU DESETIH AŽ-PANJEV VAM PODARIMO PRAŠILČEK

Istrijska 10, 1360 Vrhnika

041-420-200
01-755-13-17

ČEBELARSTVO DEBEVEC

APIS MED

Trgovina in proizvodnja: Vrhnika, Opekarska 16
tel.: 01/755 12 82, faks: 01/755 73 52

Delovni čas:
ob delavnikih 9.00-12.00
14.00-16.00

Ob sobotah zaprto.

info@apis-med.si
www.apis-med.si

10-SATNI AŽ-PANJ	NAKLADNI AŽ-PANJ	KAKOVOSTNI AŽ-SATNIKI CENA 1,20 EUR LASTNA PROIZVODNJA ZBITI, LEPLJENI, VRTANI	PREDELAVA VOSKA V SATNICE SAMO 1,50 EUR/KG	PRAŠILČEK AŽ 3-, 5-, 7- IN 9-SATNI	TRIETAŽNI AŽ-PANJ	DVOJNO CEDILO ZA MED	GRELEC ZA MED - OKROGLI 106 CM ALI 86 CM	PLASTIČNA POSODA 25 KG
PLATIČNO OBEŠALO (AŽ) IN RAZSTOJIŠČE (LR)	ČEBELJE POGAČE LASTNA PROIZVODNJA CENA 1,45 EUR/KG NAD 100 KG 4 % POPUSTA							PITALNIK 5 I ZA AŽ-PANJE

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov). ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 1,50 EUR/kg. ■ Za izdelavo satnic uporabljamo samo steriliziran vosek (30 min nad 125 °C), ki ga predhodno mehansko očistimo nečistoč (do 90 %) s posebnim postopkom posedanja (nečistoče so večinoma težje od čebeljega voska), s čimer vam zagotavljamo čistejši in kakovostnejši vosek.

PANJI SO IZDELANI NATANČNO IN KAKOVOSTNO

V spomin Janezu Miheliču, dolgoletnemu uredniku Slovenskega čebelarja

Foto: Arhiv ČZS

Janez Mihelič, 21. 11. 1946–16. 10. 2021

V soboto, 16. oktobra, smo pretreseni prejeli žalostno vest, da nas je za vedno zapustil družinski oče, mož, prijatelj, biolog, urednik, predavatelj, pisec in čebelar Janez Mihelič. Zlomila ga je dolgotrajna in zahrbtna bolezen, s katero se je boril polni dve leti. Rodil se je 21. novembra 1946 v meščanski trgovski družini v Ljubljani. Oba s sestro sta bila dovolj samodisciplinirana da sta dokončala šolanje, vsak v svojem poklicu. Janez je diplomiral na Biotehniški fakulteti in se med študijem, na prošnjo takratnega predsednika Zveze čebelarških društev Slovenije odločil za specializacijo na področju čebelarstva. **Študij čebelarstva, je končal z diplomom pri prof. dr. Jožetu Riharju**, prvem doktorju čebelarstva v tedanji Jugoslaviji. Študij mu je omogočal, da je opravil prakso pri dr. Friedrichu Ruttnerju, na Inštitutu v Oberurslu v Nemčiji in nato še pri njegovem bratu dr. Hansu Ruttnerju, na Čebelarskem inštitutu v Lunz am Seeju v Avstriji. Po vsej verjetnosti mu je to odprlo tudi pot do kasnejših mednarodnih povezav in do množice čebelarških prijateljev in strokovnjakov v Franciji, Švici, Nemčiji, Avstriji, na Češkem in Poljskem. Čebele in čebelarstvo so ga tako zaznamovali za celo življenje.

Po študiju se je za pet let zaposlil v Medexu, kot vodja razvoja in kontrolnega laboratorija. V Medexu je spoznal svojo bodočo ženo Marijo, s katero sta imela dober in srečen zakon, ki jima je prinesel dve hčeri in štiri vnuke. Janez je bil odličen oče in dober vzgojitelj, saj sta obe hčeri uspešni v svojem poklicu. Janez in žena Marija sta imela tudi dober partnerski in poslovni odnos, saj sta uspešno dopolnjevala svoje znanje in si ga delila med seboj, Janez čebelarskega, Marija pa tehnološkega na področju živilstva. Tako sta lahko ustvarila tehnologijo in proizvodnjo pridelave čebeljih pridelkov. Poznana je bila njuna kolekcija kozmetičnih izdelkov. Veliko sta potovala po svetu, spoznavala izkušnje čebelarjev ter različne načine trženja čebeljih pridelkov. **Janez je nas čebelarje ničkolikokrat opozarjal, da se premalo posvečamo modernim načinom trženja in da premalo cenimo delo čebel in čebelarja.** Po selitvi iz Ljubljane v Prelog pri Ihanu se je Janez lahko še bolj posvetil čebelam in čebelarjenju. Večkrat mi je omenil, da si želi,

da bi nekdo v širši družini nadaljeval njegovo delo v čebelarstvu, žal pa se mu ta želja ni uresničila.

Janeza Miheliča je najbolj zaznamovalo delo pri Čebelarski zvezi Slovenije, kjer je preživel polnih 32 let. Vsa ta leta do svoje upokojitve, je opravljal odgovorno delo urednika revije *Slovenski čebelar*. V več kot 120-letni zgodovini revije je bil urednik z najdaljšim stažem, kar nedvomno priča o pomenu njegovega dela za slovensko čebelarstvo. Kar težko si je danes predstavljati, kaj vse je bilo v teh letih treba postoriti, da je vsak mesec izšla revija, ki je bila nepogrešljiva in cenjena med zahtevnimi slovenskimi čebelarji. Ob odgovornem delu urednika je spoznal večino pomembnih slovenskih čebelarjev, avtorjev pomembnih knjig, znanstvenikov in praktikov, ustvaril si je odlično okolje za svoje dolgoletno delo.

Janez Mihelič pa ni bil samo urednik Slovenskega čebelarja, bil je tudi urednik zbornikov predavanj državnih čebelarskih posvetov ter avtor in soavtor različnih strokovnih knjig (npr. *Čebelarstvo* (1982), *Slovensko čebelarstvo v tretje tisočletje, I. del* (2008)) in člankov, neprecenljivo je bilo njegovo delo in soavtorstvo pri nastajanju in izdaji *Slovenskega čebelarskega terminološkega slovarja* (2008). Delo na ČZS je bilo in je še vedno zelo pestro

Janez Mihelič, urednik Slovenskega čebelarja

Foto: Arhiv ČZS

in raznovrstno, Janez je tako postal dober predavatelj, organizator čebelarških predavanj, seminarjev, posvetov, bil je strokovni vodja izobraževanja. Predaval je po čebelarških društvih in v Šoli čebelarjenja Antona Janše. Njegovo strokovno področje je bila biologija čebel. V letih 1999–2003 je bil član slovenskega organizacijskega odbora za pripravo svetovnega kongresa Apimondia 2003 v Ljubljani. Za svoje delo je prejel številna priznanja ČZS in čebelarških društev, a najvišje priznanje je bilo odličje Antona Janše I. stopnje.

Po prihodu v Prelog pred 35 leti se je takoj dejavno vključil v delo Čebelarškega društva Domžale, skoraj 20 let je bil njegov tajnik in en mandat tudi predsednik. Že leta 1985 je objavil članek ob praznovanju 65. obletnice ČD Domžale, opisal je njegovo zgodovino in odlično organiziranost domžalskih čebelarjev. Bil je eden od treh članov gradbenega odbora iz vrst domžalskih čebelarjev za izgradnjo Čebelarškega centra na Brdu pri Lukovici in dejaven član pri izgradnji tamkajšnjega društvenega čebeljnaka. Zadnji dve leti življenja je bil tudi dejaven član Čebelarške družine Vir.

Od leta 2007, ko se je upokojil, je svoj čas najbolj posvečal čebelarjenju in pridelavi ter predelavi čebeljih pridelkov. Še posebej je užival v prodaji čebeljih pridelkov na domžalski tržnici, rad je spoznaval nove ljudi, se družil s kupci in jim pomagal z nasveti. Znano je bilo, da je kakšnemu revnejšemu kupcu prodal med po nižji ceni, bil je dober človek z občutkom za pravičnost in solidarnost. V našem društvu je vedno našel čas za pogovor in pomoč pri različnih delovnih in promocijskih dejavnostih. Zelo rad je sodeloval na različnih promocijskih dogodkih v okviru Občine Domžale, pa tudi širše.

Počašчени in ponosni smo, da je bil naš prijatelj, mentor, kolega, sodelavec, s katerim smo delili znanje in neznanje, izkušnje in pričakovanja, veselje, pa tudi žalost, kajti ni veselja brez žalosti, tako kot tudi ni življenja brez smrti. Naj počiva v miru.

Andrej Jus, član Upravnega odbora ČZS
in predsednik ČD Domžale

Foto: Marko Borko

Poslovilna večerja s sodelavci ČZS dne 1. 12. 2007

Janez Mihelič, čebelarški predavatelj

Foto: Arhiv ČZS

Tu ljubljien bil si iz vsega srca,
bodi ljubljien še tam,
kjer si doma.

ZAHVALA

Svojo življenjsko pot je v 74. letu starosti sklenil naš dragi mož, oče, dedi, brat in stric Janez Mihelič. Od njega smo se poslovili 21. oktobra 2021. Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste bili v težkih dneh slovesa z nami. Hvala za izrečena in pisna sožalja, vsem praporščakom čebelarških društev in Čebelarški zvezi Slovenije, za darovano cvetje, svete maše in sveče ter spremstvo na zadnji poti. Iskrena hvala predsedniku Čebelarškega društva Domžale Andreju Jusu za lep in sočuten poslovilni govor, Čebelarški družini Vir za spremljanje pokojnega na zadnji poti, duhovnikoma dr. Andreju Pozniču in Franciju Seničarju za lep cerkveni obred ter vsem, ki ste ga imeli radi. Hvala Pogrebni službi Vrbančič, pevcem kvarteta Krt in trobentaču. Verjamemo, da bodo spomini nanj in njegova dela ostali večni.

Žalujoci: vsi njegovi

Žalna seja 9. decembra 2021

Žalna seja za pokojnega Janeza Miheliča bo potekala na naslednjem upravnem odboru ČZS v četrtek, 9. decembra 2021, ob 18. uri na Čebelarški zvezi Slovenije, Brdo 8, Lukovica.

Zapustili so nas

FRANC KOTNIK
1934–2021

V pričakovanju pomladi nas je nepričakovano zapustil Franc Kotnik. Franc je bil zvest član društva več kot štiri desetletja. Čebelariti je začel z 12 leti, ko mu je stric poklonil prvi prašilček. Ves čas je čebelaril na Lazah pod Javorniki na Cerkniškem jezeru. France je bil odlikovan z odličjema A. J. III. in II. stopnje. Hvaležni smo mu za pozornost in sodelovanje, ki nam ju je naklonil.

ČD Loška dolina

JAKOB KOLMAN
1940–2021

Presenetila nas je žalostna vest, da nas je zapustil dolgoletni član in čebelarski prijatelj Jakob Kolman. Čebelariti je začel leta 1967. Veliko svojega časa je posvetil čebelam, ki so mu dajale mir in zadovoljstvo. Pri društvenih dejavnostih je vedno rad pomagal in sodeloval, vedno smo bili veseli njegove družbe. V začetku njegovega čebelarjenja je bil član ČD Ravne na Koroškem in dolga leta praporščak; leta 2004 smo ustanovili ČD Kotlje, kjer je tudi bil praporščak. Za svoje zasluge je prejel odličji A. J. III. in II. stopnje. Bil je prijazen, vesel in vzgled drugim, vsi člani ga bomo ohranili v lepem spominu.

ČD Kotlje

JOŽEF REDNAK
1946–2021

V mesecu juniju je za vedno odšel naš dolgoletni član Jožef Rednak. V ČD Žerjav se je včlanil leta 1981. Bil je velik ljubitelj narave in čebelarstva. Kot skrben in vzoren čebelar je čebelaril z AŽ-panji. Bil je deloven in dejaven član in je od leta 1987 do 1990 opravljal nalogo predsednika ZČOR (sedaj ČZK). Bil je med glavnimi pobudniki za razvitje prapora, za kar je bil leta 1989 nagrajen s plaketo ZČOR. Za dejavno delovanje je leta 1985 prejel priznanje ČD-ja, leta 1987 odličje A. J. III. in leta 1993 odličje A. J. II. stopnje. Čebelarji smo mu hvaležni za vse delo v društvu. Ohranili ga bomo v lepem in trajnem spominu.

ČD Žerjav

FRANC POLANEC
1941–2021

Zaradi prometne nesreče nas je predčasno zapustil naš dobri član Franc. Ko je prevzel svojo domačo kmetijo, se je z veseljem posvetil tudi čebelarstvu. Naredil je čebelnjak in si priskrbel 20 panjev čebel, ki jih je skrbno negoval. Ko je začel čebelariti, se je včlanil v naše ČD, bil je izvoljen v upravni odbor in strokovno in delovno pomagal v

društvu. Bil je zelo dober član in sodelavec. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Malečnik

FRANC RORŠEK
1956–2021

Julija nas je prizadela izguba zgledega člana zaradi hude bolezni. V ČD Poljčane se je včlanil s 15 leti, leta 1971. Čebelaril je s 15 AŽ-panji v občini Makole in 20 AŽ-panji v Poljčanah. V obdobju 50-letnega članstva je opravljal nalogo blagajnika in preglednika medu. Za svoje delo je prejel odličji A. J. III. in II. stopnje. Rad se je udeleževal vseh predavanj in opravil NPK. Vedno je dal prednost čebelam, sestankom in delovnim akcijam. Dragi Franc, ponosni smo, da si nam bil vzornik, predvsem pa, da tradicijo nadaljuje hči Polona. Ohranili te bomo v trajnem spominu.

ČD Poljčane

EDI GOLOB
1936–2021

V začetku maja nas je zapustil naš čebelar Edi Golob. Prvi roj čebel je našel leta 1958. Sam si je izdelal panj in uredil ličen čebelnjak. Svoje čebelarstvo je izpopolnjeval, tako da je imel tudi 80 in več gospodarskih družin. Čebele je tudi prevažal, predvsem na Kanalsko na

lipovo pašo. Edi je bil med ustanovitelji ČD Kanal Brda, ki je v lanskem letu praznovalo 50 let delovanja. Več let zapored je bil praporščak ter član raznih odborov in komisij. Za vse to nesebično delo je prejel številna društvena priznanja ter odličja A. J. III., II. in I. stopnje. Stkal je številna prijateljstva s čebelarji iz Slovenije in tujine. Hvaležni smo mu za njegov prispevek in delo v društvu. Pogrešali ga bomo.

ČD Kanal Brda

PETER ŽGAVEC
1. 5. 1941–6. 4. 2021

V začetku aprila smo se na ajdovskem pokopališču z društvenim praporom poslovili od našega dolgoletnega člana Petra Žgavca. Ljubezen do čebel mu je bila položena v zibelko, saj je nadaljeval tradicijo čebelarjenja svojih prednikov. Vsa leta čebelarjenja je ostal zvest AŽ-panju. Čebelaril je z okoli 30 družinami. Njegov prispevek pri delovanju društva je bil neprecenljiv. Bil je dolgoletni član upravnega odbora, dejavno je sodeloval pri izvedbi predstavitev čebelarjenja na OŠ ob dnevih slovenskega zajtrka, zavzeto je sodeloval pri načrtovanju saditve medovitih dreves v Ajdovščini in pri organizaciji čebelarskih srečanj in prireditev. Rad je delil znanje in izkušnje s svojimi kolegi čebelarji. Petra se bomo spominjali po njegovi prijaznosti, tovarištvu in pripravljenosti sodelovati in pomagati.

ČD Janka Vodopivca
Ajdovščina - Vipava

BEEHIVE MONITORING SLOVENIJA

INTELEKTNI ŠIROKOPASOVNI SISTEM ZA VSE ČEBELARJE. KOMUNIKACIJA PREKO BLUETOOTH ALI GSM MODULA. ENOSTAVNO ZA UPORABO.

- LESENA PANJSKA TEHTNICA 3W - 149.00 € namesto 189.00 €
- ALU. PANJSKA TEHTNICA 3M - 179.00 € namesto 219.00 €
- SRCE PANJA - 59.00 € namesto 99.00 €
- GSM VMESTNIK | SOLAR - 149.00 € namesto 189.00 €

Cena BOŽIČNEGA paketa 299.00€ (Božični paket vsebuje: lesena panjska tehtnica, srce panja, GSM vmestnik | solar + SIM kartica za 1 leto, mobilna in spletna aplikacija)

Za popolni spletni nadzor vašega čebeljega panja
(Android, iPhone, Windows)

Cenik velja v mesecu decembru 2021

INFO: PC-Doktor, Luka Dobovičnik s.p.
Generalni uvoznik in distributer za Slovenijo

WWW.BEEHIVEMONITORING.SI

info@beehivemonitoring.si

T: 031 886 674

SPIRALNI POTOPNI TALILNIKI ZA MED

Lastnosti:

- Velika kontaktna površina med medom in grelnim telesom.
- Enakomerna razporeditev grelne površine po celotni širini posode.
- Stalna temperatura gretja, ki nikoli ne preseže 40 °C.
- Preprosto vzdrževanje.

Na voljo so naslednji modeli:

Premer	Moč	Cena z DDV
170 mm	50 W	70,00 €
215 mm	50 W	75,00 €
300 mm	75 W	85,00 €
350 mm	100 W	95,00 €

Naročila sprejema in prodaja:

Atelšek d. o. o., Povir 52a, Sežana

E-pošta: vanja@atelsek.si

GSM: 031/350 971 ali 031/667 158

*Vesele praznike
Vse lepo
V 2022*

**10 %
POPUST**

Iskrena hvala vsem,
ki ste skupaj z nami tlakovali
poslovno pot iztekajočega se leta.
Novo leto pa naj bo vsem vam
kot kozarec medu:
poln sladke sreče, zdravja in uspehov.

10 % BOŽIČNO-NOVOLETNI POPUST v času od 1. do 31.12.2021 za gotovinski nakup pokroščkov iz zaloge v količinah kartonskega pakiranja. Ponudba FCO prodajalec.

Čebelam prijazni premazi za les

belinka

www.belinka.com

belinka

NAJVEČJI STROKOVNI ČEBELARSKI DOGODEK V EVROPI

45. DNEVA ČEBELARSTVA V CELJU

CELJSKI SEJEM, 12. IN 13. MAREC 2022

RAZSTAVNI PROGRAM

- OPREMA, PRIPOMOČKI IN MATERIALI ZA ČEBELARJENJE,
- MED IN IZDELKI IZ MEDU,
- INOVACIJE V ČEBELARSTVU,
- APITERAPIJA ...

TEME STROKOVNEGA POSVETA:

- VPLIV KLIMATSKIH SPREMENB NA ČEBELARJENJE IN DOBRE ČEBELARSKÉ PRAKSE

Celjski sejem

WWW.CE-SEJEM.SI
WWW.CZS.SI

FOTO: JOSEF PERMEDLA

info.belokranjski-hram@t-2.si
Facebook – belokranjski hram

**ODKUP VSEH VRST MEDU.
ZA VEČ INFORMACIJ POKLIČITE
NA TELEFONSKI ŠTEVILKI:
040 745 750 ali 040 748 588**

Čebelarstvo lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Belokranjski hram d.o.o.
Ulica Staneta Rozmana 26, 8340 Črnomelj
M: +386 40 748 588
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 09.00–16.00
sre.: 09.00–17.00
sob.: 08.00–12.00

PE Maribor
Trgovina Gardina
Cesta XIV. divizije 75, 2000 Maribor
Tel.: +386 2 471 51 73
Delovni čas: pon.–pet.: 8.00–18.00
sob.: 8.00–12.00